

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čkovni račun 10.603.

Cena inseratom: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Tisočpetstoletnica najvišjega cerkvenega učenika.

Jutri obhajamo katoličani vesoljnega katoliškega sveta poseben jubilej, ki zasluži, da ga tudi naš list zabeleži ter mu posveti nekaj vrst. To je tisočpetstoletnica smrti največjega cerkvenega učenika in ene izmed največjih osebnosti svetovne zgodovine: sv. Avguščina. Sv. oče Pij XI. je izdal v proslavo tega jubileja pastirsko pismo za vso Cerkev, ki v njem poudarja izredno Avguštinovo učenost in svetost, njegove apostolske kreposti in žrtve. Avguštin je bil velem, ki je vse izredne sposobnosti svojega duha in vse svoje ogromno znanje postavil v službo in obrambo vere in Cerkve. Stoječ na meji starega rimskega sveta, je postal kašipot vsem krščanskim narodom srednjega veka. Iz njegovih del, ki jih je spisal in ki so kakor po čudežu bila rešena iz požara Hiponskega mesta po Avguštinovi smrti, je sijala ter še vedno sije svetla luč krščanske prosvete in kulture.

Od teme do luči.

Avguštin je jako blizu vsaki krščanski duši. Iz njegove osebnosti veje nekaj pristno človeškega, tudi kar se tiče človeških slabosti in pregreh. Saj je bil v mladih letih vdan zablodi in strasti ter se je po težkem boju dvignil iz prepada do višine krščanske kreposti in popolnosti. Ves ta razvoj od teme do luči, od greha in strasti do kreposti in svetosti opisuje Avguštin sam s pretresljivo ponižnostjo in srčno skesanostjo na nedosežno lep način v svojem delu »Izpovedi«, ki spada med najznamenitejša dela svetovne književnosti.

Rojen je bil leta 354 v severni Afriki v mestecu Tagaste, ki je spadalo k rimski državi, sedaj spada k alžirski pokrajini Constantine. Mesto starih Rimljanov gospoduje zdaj tamkaj francosko vojaštvo. Starši niso bili Rimljani ali Latinci, marveč so bili domačini iz rodu starih svobodoljubnih Punicev, ki so s svojim glavnim mestom Kartago nekdanj bili nevarni tekmeči Rima, pa so se po dolgotrajnih bojih morali Rimljanom vdati. Oče Patricij je bil pogan, ki se je dal krstiti še le na smrtni postelji. Ker je manjkal dobrodejni vzgojni vpliv, ki ga vrši krščanski oče, je Avguštinova

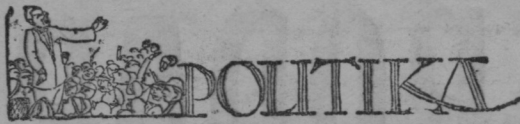
vzgoja bila pomanjkljiva. Avguštinova mati, slovita sv. Monika, ni mogla nadomestiti vsega, kar je manjkalo od očetove strani, ali kar je ta v zgolj posvetnem mišljenju pokvaril. Tako je nadarjeni in zelo živahni Avguštin že kot deček, zlasti pa kot mladenič zabredel na slaba pota. Ni bil krščen, marveč takoj po rojstvu so ga zaznamenovali z znamenjem križa ter so mu dali v usta svete soli, tako je postal kandidat za krst. Do krsta je prišel še le v 33. letu življenja. Pot, ki ga je vodila tja, je bila temna in blatna. Kot dijak in pozneje kot učitelj govornišva v Kartagi je postal rob strasti in greha ter živel v nečisti ljubezenski zvezi. Izgubljena je bila ne samo nedolžnost, marveč tudi, kar se tako rado dogaja, vera. Avguštin se je pridružil manihejcem, ki so bili nekaki svobodomislec in naprednjaki svoje dobe. Mati Monika, ta svetli vzor materine neugasljive ljubezni in neporušljive potrpežljivosti, je jokala in molila. Sledila je svojemu sinu, ki je odšel v Italijo, najprej v Rim, potem pa kot profesor govornišva in splošne izobrazbe v Milan, v Italijo ter se je naselila pri njem v Milanu. Pridige slavne milanskega škofa Ambroža so imele vpliv na Avguščina, ki se je bil po odhodu v Milan popolnoma ločil od manihejcev. Molitev materina in milost božja je naposled dosegla, da se je Avguštin po vročem in dolgotrajnem boju izkopal iz greha ter se dokopal do katoliške vere. O Veliki noči 387 ga je sv. Ambrož krstil. Nato je odložil mesto profesorja ter s svojimi prijatelji in z materjo odpotoval v Afriko, da se posveti samostanskemu življenju. Preden se z ladjo odpelje iz Italije, mu mati v obmorskem mestu Ostiji umre. V svojem delu »Izpovedi« ji je Avguštin postavil tako veličasten spomenik, kakor noben drug sin svoji materi.

Delo in krona življenja.

Avguštin je hotel svoje življenje živeti in končati v samotni. Božja previdnost ga pa iz samostanske samote popelje na pozornico življenja kot duhovnika in škofa. Časi so bili takrat težki. V rimskem cesarstvu so se pojavljali upori in vstaje: zatrite na enem

kraju, so nanovo izbruhnile v drugi pokrajini. Ljudstvo je vzdihovalo v druginji in revščini. V takih razmerah je bilo javno delovanje težavno, polno truda in odgovornosti. Kot škof v mestu Hipo deluje Avguštin 35 let za duševni, pa tudi telesni blagor vernikov. Ozke meje njegove škofije niso bile ob enem meje njegovemu delovanju. Kot sloveč govornik — in bil je najslavnejši propovednik zapadne Cerkve — je nastopal ne samo v Hipu, marveč tudi v drugih mestih, zlasti v Kartagi. Še dalje nego njegov govor je nesla njegovo ime in njegov vpliv pisana beseda: njegove knjige, ki jih je spisal. In spisal jih je prav veliko. Bil je duhovno središče, kamor so se obračali v najrazličnejših zadevah ljudje od vseh strani katoliškega sveta. Bil je duhovno proročišče, ki so mu bila predložena v rešitev najtežavnejša vprašanja vere in življenja. Kristjani so bili razdeljeni na več taborov, razne krive vere in struje so Cerkvi zadale velike rane. Proti tem krivovercem in njihovim šolam je Avguštin nastopal neustrašeno in zmagovito z besedo in peresom. Cilj njegov je bil: obramba in tolmačenje čiste katoliške resnice, razodete od Boga in izročene Cerkvi v varstvo. V teh dolgoletnih duševnih borbah je Avguštin razklenil vse bogastvo svojega uma in srca. Ideje, ki jih je on razvil in raztolmačil, ne bodo nikdar več umrle.

Poslednja leta je moral Avguštin kelih trpljenja izpiti do dna. Razna germanska plemena so vdrla v rimsko državo, plenila in pustošila. V severno Afriko so l. 426 prihrumeli germanski Vandali, posebno divji narod, ki se je s svojimi zločini neslavno ovekovečil v zgodovini. Z ognjem in mečem so ukrotili vso deželo, samo 3 mesta, med njimi Hipo, so kljubovala vandalskim četam. Avguštinovo škofovsko mesto so oblegali in naskakovali več ko eno leto. Iz svoje sobe je Avguštin slišal trušč orožja, hrup boja in stokanje ranjencev. Konca bojev ni dočakal, umrl je na mrzlici 28. avgusta l. 430. Po njegovi smrti je padlo mesto Vandalom v roke, ki so ga razdejali, zakladov njegovega duha in srca, ki jih nobena rja ne zje, tudi Vandali niso mogli uničiti. Avguštin ni umrl. On je kakor ogenj, ki gori pred očmi človeštva ter razsvetljuje in ogreva človeška srca. S katoliško Cerkvijo, koje najvernejši sin je bil, stopa skozi stoletja.

V NAŠI DRŽAVI.

Na Bledu, kjer se mudí naš kralj, je bilo 20. avgusta posebno živahno. S prihodom predsednika vlade generala Živkoviča na Bled je bilo tudi vse državno življenje prenešeno tje. Predsednik vlade je bil pri kralju v avdijenci. Na Bledu so se še mudili omenjeni dan minister pravde dr. Srskič, dr. Korošec, Uzunovič in dr. Švegel. Minister pravde in novi ljubljanski škof dr. Rožman sta bila tudi dne 20. avgusta na dvoru, kjer sta bila sprejeta v avdijenco in je škof dr. Rožman položil ob tej priliki svojo škofovsko prisego. Minister za šume in rude dr. Korošec se je zopet vrnil v Beograd. — Dne 21. avgusta je bil sprejet od kralja na Bledu v oprostilno avdijenco g. nadškof dr. A. B. Jeglič, da se oprostí od vladarja. Na Bled je prišel iz škofijskega dvorca v Gornjemgradu. Na Bled so se še pripeljali kmetijski minister dr. Šibenik, finančni minister dr. Sverljuga in trgovinski minister dr. Demetrovič.

Svečanost zamenjave polkovnih zastav. Dne 6. septembra bodo v Beogradu svečano blagoslovljene in od kralja polkom naše vojske izročene nove polkovne zastave. Stare bodo shranjene v cerkvi na Oplencu.

IZ DRUGIH DRŽAV.

Nemški novi volilni načrt in zahteve po spremembi mirovnih pogodb. V Nemčiji se izdelujejo v besedi ter na papirju vsa mogoča ugibanja glede parlamentarnih volitev in o sestavi vlade po volitvah. Največjo pozornost vzbuja nov načrt volilnega reda, katerega je izdelal notranji minister dr. Wirth in ga predložil vladi v presojo. Načrt predvideva znižanje števila poslancev v nemški zbornici na 400. To znižanje bi se doseglo, ako bi se uporabilo za izvolitev enega poslanca mesto dosedanjih 60.000 le 70.000 glasov. Bodoče volitve bi naj bile po proporcu. Nemčija bo razdeljena na 162 volilnih okrožij, ta pa na 32 volilnih okrajev. Vsako volilno okrožje bo štelo 385.000 prebivalcev in od teh 250.000 volilcev. Dovoljene bodo samostojne osebne kandidatne liste brez strankarske opredelitve. Državne liste, na katerih so se zbrali vsi odvišni preostanki glasov posameznih strank, bodo odpravljene. — Nemčija je pričela na vseh koncih in krajih boj za spremembo mirovnih pogodb. Nemci zahtevajo izboljšanje v svoj znatni priid mej napram Poljski, zavzemajo se za vprašanje narodnih manjšin v Alzaciji in Loreni, ki so jo morali odstopiti Franciji, še ona malenkost nemškega ozemlja, ki je pripadlo po plebiscitu Belgiji, je Nemcem trn v peti. Glavna nemška zahteva po desetletnem miru pa so kolonije, katere je morala dati Nemčija po vojni oškodovanim velešilam kot odškodnino. Zahteve Nem-

cev po občí spremembi mirovnih pogodb so že dalje časa predmet občega vznemirjenja Evrope.

Odgoditev kronanja rumunskega kralja Karola. Kronanje rumunskega kralja Karola, ki je bilo določeno za 5. oktobra 1930, je odloženo na pomlad prihodnjega leta. Glavna ovira kronanja je vprašanje razveljavljenja razporeke kralja s princeso Heleno. Kralj je izjavil, da hoče biti kronan le on, temu so se uprli predstavniki vseh strank, ki zahtevajo skupno kronanje s Heleno. Princesa Helena je odpotovala iz kraljevega bivališča v Sinaji v Konstanco.

Za letošnje septembersko zasedanje Društva narcdov je sestavljeno naše odposlanstvo takole: zunanji minister dr. Marinkovič, bivši minister Andrej Gosar in bivši minister dr. Želimir Mažuranič. Francoski zunanji minister Briand pripravlja za to zasedanje predložitev modre knjige, v kateri bo objavljen njegov proglas glede evropskih združenih držav in odgovori 26 držav na njegov predlog.

Anglijo tare brezposelnost — Ameriko gospodarska kriza. Na Angleškem je prekoračilo število brezposelnih že 2 milijona. Vsi načrti za odpravo ali omiljenje brezposelnosti so se izkazali kot nezadostni ali neizvedljivi zaradi preobremenjenja državnih financ. Prihodnji angleški državni proračun bo visoko pasiven radi predvidika brezposelnih podpor. — Ameriški državniki in strokovnjaki se posvetujejo o ukrepih vlade za pomoč po suši oškodovanim poljedelcem. Hud udarec za Ameriko je tudi občutna industrijska kriza radi padanja ameriškega izvoza na inozemske trge. Tudi Amerika računa za bližnjo bodočnost z visokim

primanjkljajem v državnem proračunu.

V ameriških Zedinjenih državah se bodo vršile letos novembra volitve v kongres in senat. Volilni boj so otvorili demokrati, ki očitajo predsedniku Hooverju čisto zagrešeno finančno ter gospodarsko politiko in naraščanje brezposelnosti, ki je doseglo število 5 milijonov.

Anglija in Rumunija proti sovjetom. Časopisje oznanja ustanovitev angleško-rumunskega mornariškega oporišča proti sovjetski Rusiji neposredno ob rusko-besarabski meji pri kraju Razel. Angleška vojna eskadra je že prispela v rumunsko vojno luko v Konstanci.

Angleži so zahtevali zadnje dni od Belgarije, da posveti vso pozornost makedonski revolucionarni organizaciji in prepreči nadaljnjo rovarenje in vpade v sosedne države. Dosedanje vladne aretacije nekaterih voditeljev makedonstvojušičih nikakor niso bile zadostne.

Iz nemirne Indije. Položaj v Indiji se je zopet poostril kljub umiku Afridov, ki so se umaknili izpred trdnjave Pešavar, da zberejo nove moči. Indijci bojkotirajo angleško blago tako, da so industrijska podjetja še vedno zaprta in jih straži policija. Ghandi je naslovil iz zapora na indijskega podkralja Irwina svoje pogoje, pod katerimi bi se udeležili njegovi nacionalisti takozvanih indijskih posvetovanj v Londonu. Ghandi zahteva od angleške vlade svečano obljubo, da postane Indija po vzgledu Avstralije, Kanade itd. dominjon, in popolno pomiloščenje. Ako bo vlada sprejela te pogoje, bo prenehala indijsko gibanje z bojem proti angleškim oblastem in trgovcem.

Protestantizem in začetek slovenskega slovstva.

III.

Prevod sv. pisma. — Jurij Dalmatin.

Zadnji in najvišji cilj protestantskega slovstvenega delovanja je bil prevod sv. pisma, ki je bil luteranom edino versko merilo. Za tem ciljem je že stremel Trubar s tovariši, a ga ni dosegel. Kar so izdali, so bile le posamezne svetopisemske knjige novega zakona, ki so se končno združile v »Novi testament«. Še le Dalmatin je s svojim prevodom celega sv. pisma izpopolnil njihove poizkuse in ustvaril delo, ki pomenja višek protestantskega slovstva.

Jurij Dalmatin je bil rojen okoli leta 1546 v Krškem za Savo. Do svojega 18. leta je hodil tamkaj v šolo pri Adamu Bohoriču, ki mu je vzbudil ljubezen do slovenskega jezika. Leta 1565 je odšel na vseučilišče v Tibingo, kjer je ostal šest let. Že tukaj se je začel pečati na Trubarjev nasvet s slovstvenimi poizkusi in poslovenil prvo Mojzesovo knjigo. Dne 11. maja 1572 je

bil pozvan v Ljubljano, kjer je prevzel nemške in slovenske pridige. L. 1875 je že imel prevod sv. pisma in prosil za natis. Ob tistem času se je naselil v Ljubljani tiskar Janez Mandelc, ki je imel Dalmatinovo delo natisniti. Prvi del prevoda in sicer pet Mojzesovih knjig, je izšel pri Mandelcu l. 1578 in celo delo je bilo proračunano na 3010 gld. Štajerci so obljubili prispevati 500, Korošci 900 gld. Posebna komisija je pregledala prevod in izdala poročilo, da ustreže vsem zahtevam. Nastalo je vprašanje, kje tiskati slov. sv. pismo. Mandelčevo tiskarno v Ljubljani je dal nadvojvoda Karol zapreti in tiskar je moral Kranjsko zapustiti (1582). Sv. pismo je bilo tiskano od 29. maja do 9. novembra 1582 pri tiskarju Samuelu Selfischu v Vitenbergu na Saksonskem. Mnogo skrbi je povzročalo Dalmatinu prevažanje sv. pisma v domovino. Pričakovati je bilo, da avstrijska vlada vse izvode zapleni, ker je bil prevod prirejen po Luthrovem sv. pismu. Knjige so spravili v sode ter zaboje in jih spravili preko meje kot kramarsko blago. Stroški za natis, vezavo in prevažanje so znašali čez 5000 gld. Vezan izvod Dalmatinovega sv. pisma je prišel na 4 gld 30 kr, nevezan na 3 gld 30 krajcarjev. Le malo izvodov je bilo prodanih, večinoma jih je bilo treba razdeliti brezplačno.

Štajerci so dobili 330, Korošci 300 izvodov.

Dalmatin je ostal še nekaj časa po svoji vrnitvi iz Nemčije v Ljubljani in se potem preselil na župnijo Škocjan pri Turjaku. Leta 1589 ga je zadela nenadna smrt v Ljubljani.

Spomin na Jurija Dalmatina se je ohranil v spominu našega ljudstva, ki ga imenuje Jurij Kobilica in pripoveduje, da se je zatekel na Turjak k Kristofu Auerspergu, ki ga je imel skritega v podzemski obokani kleti. Tu je dovršil svoj prevod sv. pisma. Še par stoletij pozneje se je imenoval temen vhod v podzemeljsko klet »luknja predikanta Jurija Kobile.«

S Trubarjem in Dalmatinom sta le gla v grob najmarljivejša protestantska književnika. Zadnje Trubarjevo delo, prevod »Dr. Martin Lutherjeve razlage sv. evangelijev« (postila), ki ga je izdal njegov sin Felicijan v Tibingi l. 1595 in Znojilškov katekizem sta bili tudi zadnji luteranski knjigi, ki sta se natisnili v luteranski dobi za naše slovenske dežele. Z luteransko cerkveno organizacijo je prejenjalo tudi protestantsko slovstvo.

Kako je bilo z razširjenjem protestantskega slovstva in njegova vplivom na razne sloje našega naroda.

Največ knjig je šlo med slovensko in hrvaško duhovščino, kateri so bile tudi večinoma namenjene, da jo pridobe za Luthrov nauk. Duhovniki so dali mnogo prispevkov za natis in so tudi knjige praktično najbolj uporabljali. Trubarjev prevod novega zakona, Dalmatinovo sv. pismo in razlaga evangelijev, vse to je bilo rabno tudi za katoliške pridigarje in veroučitelje, zlasti če so se izločili posebni Luthrovi nauki. Duhovniki na Slovenskem, ki so bili malo večji latinščini, so vsi prek čitali protestantske svetopisemske prevode in po njih pridigovali. — Nadaljni odjemalci teh knjig so bili luteranski plemiči. Primeroma malo pa je vplivalo protestantsko slovstvo na ljudstvo, deloma, ker ni znalo čitati, deloma, ker mu je bila vsebina tuja novotarija. Zlasti so cirilske in glagolske knjige po večini ostale nerazpečane. Pošiljali so jih za mal denar v Belo Krajino, Reko, Senj, Vojno granico, v Ptuj, Medjimurje, med ogrske Slovence in Hrvate. Vendar je bilo v primeri z velikimi žrtvami malo uspeha.

Najbolj se je udomačila med našim ljudstvom cerkvena pesmarica, ki je doživela 16 izdaj.

Leta 1567 je izdal Trubar na Virtemberškem prvo popolno cerkveno pesmarico, ki je izšla pozneje v 4 izdajah. Razven Trubarja sta zložila največ pesmi Dalmatin in Bohorič. Stare katoliške ljudske pesmi so navadno nekoliko spremenili, zlasti one stihe, ki so proslavljali Devico Marijo ali svetnike, pri drugih so si izposodili besedilo in napev od Nemcev.

Lahko je posneti iz vsega zgodovinskega razvoja, da je bilo Trubarju in njegovim sotrudnikom slovstvo predvsem sredstvo za njihove verske namene, za razširjanje luteranstva med

ELIDA Favorit MILO

888

Slovinci in drugimi Jugoslovani. To povdarjajo pisatelji sami v predgovorih k svojim knjigam.

Zgodovinski dogodki nam kažejo, da so zunanje okolnosti potisnile Trubarju pero v roke. Prognanstvo, oddaljenost od rojakov je bil glavni in končni vzrok, da se je lotil pisma in tiska. Jezik mu je bil sredstvo; zato voli tisti jezik, ki njegovemu namenu najbolj služi, namreč slovenski jezik v domačem, dolenskem narečju. Več kot verjetno je, da bi Trubar ne bil pisal slovenski, ako bi znalo ljudstvo tudi nemški in moglo sprejemati protestantsko vero v nemškem jeziku. In ko je bil Trubar na višku svoje moči, je izdal dvojezičen katekizem, po katerem bi se naj Slovenci učili nemški. S svojimi spisi pa so protestantski književniki vendar le začrtali tir, v katerem se je vsa poznejša stoletja gibalo naše slovstveno delovanje in katoliškimi književnikom so dali nauk, da je treba ljudstvu pouka v domačem jeziku z besedo in pismom. In to spoznanje je rodilo slovensko književnost.

*

Sv. Jožef nad Celjem — 250 let.

Letos poteče 250 let, odkar so verni in pobožni Celjani pozidali na prijaznem griču nad Celjem lepo cerkev sv. Jožefa.

O zidanju lepega svetišča nam pripoveduje kronika to-le: Leta 1679 je obiskal Celje nevaren gost, grozna kuga, ki je bila lepo mesto že poprej v letih 1644 in 1647 skoraj popolnoma izpraznila. V tej hudi stiski so prestrašeni Celjani šli bosonogi in jokajoč v številni procesiji na prijazni grič, ki se dviga na vzhodni strani mesta 60 m nad mestom. Seboj so nesli težek lesen križ, ki so ga kot drevo življenja zasadili vrh griča z zaobljubo, da hočejo tam cerkev pozidati v čast sv. Jožefu, če bi po njegovi mogočni priprošnji prenehala strašna kuga.

Sv. križ, ki so ga stari Celjani postavili na kraju zaobljube, je bil kakih 20 m daleč od cerkve vzdani pozneje v mrtvašnico, v sedanjo kapelo lurske Matere božje. Da je tu shranjeni križ s svetim truplom bil res prvotni križ, ki so ga verni Celjani prinesli na grič, izpričuje stalno ustno izročilo, ki so ga slišali prvi misijonarji pripovedovati. Leta 1897 je bilo sveto truplo, ki je bilo od zoba časa že precej pokvarjeno, sneto s križa, popravljeno in v romarsko hišo prinešeno ter obešeno na steno. Podolgovato bruno zaobljub-

nega križa se pa še vedno nahaja na zunanji poprečni steni omenjene kapelice.

Tačas je v Celju pastiroval kot arhidijakon Savinjske doline mestni župnik Bernard Mavrišič plem. Maurisberg, njemu je bila celjska občina darovala grič nad Celjem za pašnik.

Slovesno zaobljubo so verni Celjani napravili na god sv. Martina dne 11. novembra 1679; že meseca januarja naslednega leta 1680 je nehala razsajati strašna kuga. Zato so hvaležni meščani nemudoma začeli zidati zaobljubljeno hišo božjo. Pri tem svetem delu jim je pomagalo osem sosednih občin.

Tretjo nedeljo po Veliki noči, ravno na praznik varstva sv. Jožefa, je bil položen temeljni kamen. Zidali so pa tako skrbno in pridno, da je bila lepa cerkev dozidana že v istem letu, kakor je sklepati iz letopisa nad glavnim vhodom, ki se glasi:

DIVVS JosephVs pesteM CILiensibVs avfert. — Sv. Jožef odvzame Celjanom kugo. (1680).

Leta 1852 je slavni škof Slomšek lepo cerkev izročil misijonarjem sv. Vincencija Pavelskega. Prvi trije misijonarji so prišli k Sv. Jožefu 7. sept. 1852, 26. septembra pa je škof Slomšek te prve misijonarje uvedel v cerkev ter jih predstavil nešteti zbrani množici in pričujočim duhovnikom.

Da se zahvalimo sv. Jožefu za vse dobrote in milosti, ki jih je izprosil na tem svetem kraju Celjanom in celjavančini skozi 250 let, se bode obhajala od 11. do 14. septembra slovesna tridnevna. V četrtek, petek in soboto bo zjutraj ob pol šestih sv. maša z blagoslovom in nato pridiga, ob 10. uri sv. maša in pridiga, zvečer ob 5. uri pridiga in pete litanije. Za sklep pobožnosti, v nedeljo dne 14. septembra, pa bo prevzvišeni knezoškof lavantinski dr. Andrej Karlin opravil ob 10. uri pontifikalno sv. mašo. Vsi častilci sv. Jožefa so vabljeni k tej slovesnosti.

Debeli ljudje dosežajo z vestno uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice izdatno iztrebljenje črevesa brez vsakega napora. Mnogoštevilna poročila zdravnikov-strokovnjakov potrjujejo, da so tudi oni, ki bolujejo na ledvicah, protinu, revmatizmu, kamnih in sladkorni boleznj, zelo zadovoljni z učinkom »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova voda« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Ormož. Ordinarij bolnišnice križniškega reda dr. Anton Hrovat ne ordinira do 5. IX. 1930. 1038

NOVICE

Duhovniške izpremembe. G. stolni kanonik Franc Ks. Časl je bil imenovan za administratorja dekanije Maribor ob levem bregu Drave, g. bogoslovni profesor dr. Anton Jehart za zastopnika lavantinske škofije v kurtoriju gostišča Sv. Družine v Jeruzalemu (sedelž na Du.aju). Kot župniki so bili umeščeni: Štefan Varga v Pertochi 29. junija, Jožef Bezjak v Zrečah 1. avgusta in Anton Lasbacher s 1. avgustom tega leta v Vojniku. Provizor mariborske stolne in mestne župnije je postal g. Vink. Munda 5. julija tega leta. Nastavljeni so bili: Albert Pravst za kapelana na Muti, III. kapelan g. Jožef Meško pri Sv. Magdalení v Mariboru za II., novomašniki gg. Jožef Klemenc za kapelana v Škalah, Maksimilijan Ledinek pri Sv. Juriju ob južni železnici II., Karol Lesjak pri Sv. Marjeti niže Ptuja in Janez Vodeb pri Sv. Juriju v Slov. goricah, vsi s 1. julijem tega leta. G. III. kapelan Alojzij Peitler v Ljutomeru je postal II. in g. III. prefekt Rudolf Hanželič v kn.-šk. dij. semenišču II. istotam 16. avgusta tega leta. S 1. septembrom so nastavljeni gg.: Dr. Jakob Aleksič na Vranskem, Jakob Richter za I. prefekta v kn.-šk. dij. semenišču in semeniški duhovnik Rupert Pušnjak za III. prefekta, II. kapelan Jožef Šketa v Apačah pa za kapelana v Mežici. Prestavljeni so bili gg.: Jožef Žolnir od Sv. Magdalene v Mariboru II. v Žetale 1. julija, Ferdinand Herman iz Dobrovnika v Beltince I., Štefan Lejko iz Turnišča v Dobrovnik in Jožef Tivadar iz Beltince v Gornjo Lendavo II. 1. avgusta, Gregorij Zafošnik iz Konjic v Celje III., Franc Bohanec iz Vojnika v Konjice II., Matija Munda iz Ruš v Ljutomer III. in Karol Jaš iz Žalca II. k Sv. Urbanu pri Ptuju 15. avgusta, s 1. septembrom pa Andrej Stakne iz Središča v Sevnico ob Savi, Jožef Kuk iz Sevnice v Središče, Mihael Barbič iz Ribnice na Pohorju v Dravograd in Stanislav Lah iz Makol v Ribnico.

Spremembe pri kapucinih. V novem provincijalnem predstojništvu so: p. Donat Zupančič, provincijal, p. Odilo Mekinda, p. Karol Rauch, p. Rafael Bogataj in p. Vinko Desič, definatorji. Novi predstojniki kapucinskih samostanov v Sloveniji so: Celje: p. Jožef Lapuh; Maribor-Studenci: p. Lovrenc Novak; Krško: p. Rafael Bogataj; Škofjaloka: p. Kamil Požar; Ptuj: p. Jeronim Streminger.

Na mejo!

V Gornjo Radgono in St. Ilj!

Narodna in državna dolžnost nas vabi in poziva, naj podpremo s svojo izdatno udeležbo v nedeljo, dne 7. septembra narodno prireditev v Gornji Radgoni, v čegar neposredni bližini, v mestu Radgoni je bilo leta 1917 od Avstrijcev ustreljenih več vojakov Slovencev, ker so v svojem proroškem navdušenju klicali: »Živela Jugoslavija!« Junakom mučenikom večna slava!

Enako nas vabi in poziva ta dolžnost dne 8. septembra v St. Ilj na 20 letnico otvoritve Slovenskega doma.

V izvršitev teh svojih rodoljubnih namenov priredimo v nedeljo, dne 7. septembra v avtobusih izlet v Gornjo Radgono. Prijave sprejema Narodna Odbrana vsak torek in petek od 18. do 19. ure v svoji pisarni v Narodnem domu. Odhod iz Maribora (izpred Narodnega doma) v nedeljo, dne 7. septembra točno ob 12. uri, odhod iz Radgone istega dne v času od 20. do 21. ure. Voznina v avtobusu tja in nazaj stane 45 Din za osebo, na tovornem avtu pa 35 Din, drugih pristojbin ni. — Predplačnikom bodo prostori zasigurani.

Za pondeljek, dne 8. septembra je mariborsko mestno avtobusno podjetje naprošeno, naj upelje tega dne vozni promet iz Maribora v St. Ilj in nazaj. Za pešce lepa državna cesta 3 in pol ure peš. Vlaki vozijo iz Maribora ob 6.20 in 13.30, nazaj v Maribor pa ob 20. uri.

Anton Puklavac umrl. V Mariboru je umrl na posledicah kapi ter pljučnice komaj 57letni, po celem vinorodnem Spodnjem Štajerju dobro znani gospod Anton Puklavac. Rajni je bil vinogradniški strokovnjak in v dobi pred vojno uslužben pri dež. odboru v Gradcu. Po prevratu je prišel v Maribor, kjer je vršil nekaj let pri velikem županstvu službo vinarskega nadzornika in ravnatelja. Pred leti je stopil v pokoj in živel v Mariboru ter na svojem vinogradu pri Sv. Bolfanku pri Središču, kjer je bil tudi rojen na Vitanu. Bil je gostoljuben in priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Ostani mu ohranjeni med spodnještajerskimi vinogradniki časten ter hvaležen spomin!

Zastrupila se je v gozdu v Hrastju pri Limbušu pri Mariboru 30letna Anastazija Lobenwein. Med prepeljavo v mariborsko bolnico je umrla.

Ogenj. Dne 21. avgusta zvečer je začelo goreti v gospodarskem posloplju Franca Petka, župana v Cvetkovcih pri Veliki Nedelji. Ogenj je objel z bliskavico vse posloplje, ki je bilo leseno in s slamo krito. Rešili so le še živino, vse drugo je zgorelo. Požrtvovalnosti gasilcev gre zahvala, da se ni požar razširil na sosedna posloplja.

Požar v celjski okolici. V petek, dne 22. avgusta je pogorelo gospodarsko posloplje posestnika Antona Vebra v Leskovcu pri Celju. Rešili so živino ter vozove. Gašenje z motoriko je bilo onemogočeno radi pomanjkanja vode. Škoda znaša 200.000 Din. Požar je nastal gotovo radi tega, ker je pognal nekdo iz neprevidnosti konec tleče cigarete v kup slame pred poslopljem.

Gospodarsko posloplje pogorelo. V torek dne 19. avgusta je izbruhnil požar iz doslej neznanega vzroka pri posestniku Molanu v Dolenji vasi pri Brežicah. Ogenj je uničil vse gospodarsko posloplje ter letošnjo živinsko prehrano, ki je bila vsa skrbno spravljena. Škoda je krita le deloma z zavarovalnino.

Crozna požarna nesreča na Kranjskem. Strašna požarna nesreča je za-

dela dne 22. avgusta lepo vas Kamnik pri Presarju na Kranjskem. Ogenj je uničil 11 gospodarskih posloplij in povzročil 1 milijon dinarjev škode. Nesrečo so povzročili otroci.

Utonil. Pri kopanju je utonil v jami opekarne v Janežovcih 17letni Janez Anžel iz Placar vrha pri Ptuju.

Po tolikih letih najdeno truplo raziskovalca. Naš list je že večkrat omenjal ime švedskega raziskovalca severnih krajev Salamona Avgusta Andreeja in njegovih dveh spremljevalcev, ki so odleteli leta 1897 z balonom na Spitzberge in so hoteli od tamkaj preleteti severni tečaj. O Andreejevi balonski ekspediciji ni bilo od l. 1897 ne sluha in ne duha. Te dni so se raznesle v svet vesti, da je našla norveška ekspedicija na Belem otoku neda-leč od Franc Jožefove zemlje še dobro ohranjena trupla Andreeja in njegovih dveh spremljevalcev. Trupla so bila v ledu dobro ohranjena. Andree in tovariša niso umrli takoj po padcu iz balona, ampak so preživeli nesrečo mesece ali še dalje.

Velika letalska nesreča. Dne 22. avgusta je zadela strašna nesreča potniško letalo, ki vozi na progi Praga—Zagreb. Prvi motorni aeroplan »Ford« se je med vožnjo unel ter treščil na tla. Dvanajst potnikov je ubitih, eden pa hudo ranjen. Letalo je bilo preobremenjeno z nesrečno številko — 13 oseb.

Vlak mu je zmečkal noge. Na glavnem kolodvoru v Ljutomeru je ponesrečil ljutomerski kleparski mojster Ludvik Anton. Stopil je v napačni vlak proti Murski Soboti. Med premikanjem vlaka je zapazil zmoto in hotel hitro skočiti iz vlaka. Pri skoku ga je potegnila za seboj železna ograja, prišel je z nogo pod kolesa, ki so mu jo zmečkala v bližini gležnjev.

Ponesrečen vlom v poštni urad. V od 19. na 20. avgusta so poskušali doslej še neodkriti uzmoviči vlomiti v poštni urad v Rimskih toplicah. Razrušili so že steno poštnega posloplja, a do vloma v blagajno ni prišlo, ker so bili najbrž še pravočasno in slučajno pregnani.

Zastrupljenje z gobami. Po zadnjem deževju so pognale po celem slovenskem Štajerju velike množine gob. Pri

Dober nasvet je zlata vreden.

Barbarčan: Ali se ni za jeziti? Pred par meseci sem si dal narediti čevlje, pa so že skozi na podplatih!

Martinčan: Zakaj pa si kupiš tako slabe podplate! Jaz pa že nosim svoje čevlje od lani.

Barbarčan: Pa si menda celo leto bos hodil.

Martinčan: Ne, ne, saj veš, da ne hodim nikoli bos.

Barbarčan: No, kje pa si dobil tako močne podplate?

Martinčan: V Mariboru na novem Glavnem trgu, trgovini pri Klanjšeku. Kar tam kupim, tudi en čas potrpi, pa najsibo usnje, podplati ali pa blago za obleke. Tudi cena je kristjanska, jaz sem prav zadovoljen.

Barbarčan: Vidiš, vidiš! Hvala ti lepa. Še ta teden grem v Maribor, peljem jabolka, pa se bom oglasil pri Klanjšeku, imam več tega za nakupit.

izbiri užitnih gob so ljudje zelo nepredvidni in je prišlo že na par krajih do prav opasnih in celo enega smrtnega zastrupljenja. V zadnjem času so pripeljali radi zastrupljenja z gobami v celjsko bolnico iz Liboja Ano Pilih in tri njene otročiče. — Radi uživanja strupenih gob je umrla pred tedni v bolnici v Murski Soboti dolnjelendavska poštarica Ruža Flis. — Letos, ko je toliko gob, bi morale biti naše gospodinje pač previdne pri izbiri, ker z navadno globanjo ali jurčkom si še ni nikdo nakopal zastrupljenja.

Krsta št. 139. Po dolgem času so na Dunaju zopet enkrat odprli kapucinsko grobnico, da bi položili vanjo mrtvega Habsburžana. Bila je to krsta št. 139. Prva, ki sta bila tu pokopana, sta bila cesar Matija, ki je v začetku 17. stoletja določil to počivališče za svojo družino, in njegovo soprogo, cesarico Ano. Skromne in dragocene krste stoji tu. Najdragocenejša je krsta, ki jo je cesarica Marija Terezija naročila 26 let pred svojo smrtjo zase in za svojega soproga. Tudi daleč od domovine umrli Habsburžani leže tu, kakor cesar Maksimilijan Mehikiški, ki je bil ustreljen v Queretaro v Mehiki. Truplo zadnjega cesarja Karla še manjka. Sedaj umrli nadvojvoda Rainer Karl je živel v zelo skromnih razmerah in se je preživljal z zastopstvom avtomobilov in motornih koles.

Mučenje jetnikov. Pariški list »Oeuvre« poroča o strašnih mukah, ki jih morajo prestajati jetniki na italijanskih kazenskih otokih. Bivšega komunističnega poslanca in odvetnika Loparda, starega 60 let, je jetniški paznik tako pretepel, da sedaj umira. Bivši poslanec Gioretti je dobil jetiko, pa ga kljub temu niso poslali v bolnico. Časnikar Ponsa je v zaporih oslepel, njegov tovariš Scoccimario pa je popolnoma ohromel, navzlic temu pa so ju pustili v ječah. Milanski tajnik delavskih strokovnih organizacij Tettamanti je dobil jetiko in ne more več iz postelje, zdravnika mu pa niso dali.

35 milijonov avtomobilov. Po ugotovitvi ameriškega trgovinskega ministrstva se je dvignilo število avtomobilov na svetu leta 1929 za 9%. Bilo je vseh avtomobilov 1. jan. 1930 35.13 milijonov. Tekom zadnjih 8 let se je zvišalo stanje avtomobilov za 155%. Pretežni delež na celotnem številu odpade na ameriške Združene države. Tamkaj je naraslo število v lanskem letu za 8.2% na 25 milijonov. Izven Amerike se je zvišalo število avtomobilov za 14.4%.

Najvišji moški na svetu. V vseh časih so živeli velikani. Na svetu najvišji mož se je rodil leta 1703 v Kajani. Ko je dorasel, je bil visok 3 metre. Dosegel je komaj starost 40 let. Čeravno je bil otrok revnih staršev, se je povspel z razkazovanjem lastne velikosti do precejšnjega premoženja.

Tehnične skrivnosti v starih časih. Moderni človek gleda z nekakim prezirom na starodavne čase, v katerih sta bili znanost in tehnika v povojih. Dejstvo je, da so nam prinesla zadnja desetletja bogznaj koliko znanstvenih razkritij in čudovitih tehničnih pridobitev, o katerih se v starodavnih časih

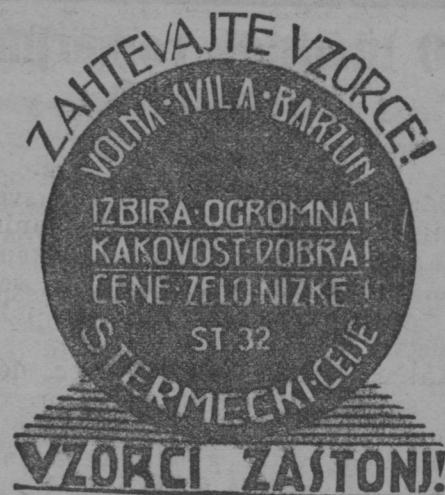
nikomur niti sanjalo ni. Res je pa tudi, da ni novodobni človek z vsem svojim razumom in tehničnim napredkom v stanju, da bi si razložil nekatere tehnične ter kemične skrivnosti, ki so bile znane v davno minulih časih. V razvalinah starih mest Aztekov v Mehiki so našli velike čaše, ki so zgledale, kakor bi bile iz uglajenega železa. So trde kakor železne, a tako lahke, da je izključeno, da bi bilo to železo. Ko so raziskali te najdbe kemično, so dognali, da so iz železa in še neke druge kovinaste sestavine. Brez števila strokovnjakov se je trudilo, da bi bili razkrili to kemično skrivnost, ki bi bila celemu svetu v korist, a vse zaman. Leta 1897 je razpisala angleška tvornica kovin nagrado 3000 angleških funtov onemu, ki bi pojasnil skrivnost mehikanskega železa. Omenjena svota je ostala celo danes nerazdeljena in še danes je mehikansko železo kemična uganka. — Še danes ne ve nikdo, na kak način so pridelovali stari Rimljani nerazdrobljivo steklo. Za časa vladarja rimskega cesarja Tiberija je izumil nek steklar v Rimu steklo, ki se ni zdrobilo, če tudi si ga pognal na tla z vso močjo. Razven tega se ni raztopilo rimsko steklo pri največji vročini.

Poroka nadstoletne neveste. Pred kratkem se je vršila v Parizu poroka 104 leta stare neveste Piceau s 96letnim ženinom Blanchet. Oba starčka sta bila zaročena 60 let. Poroka je bila slovesna. Posetilo jo je zelo mnogo dijakov, ker je bila nevesta znana po Parizu kot mati študentov. Med dijači, ki so bili pri njej na stanu ter hrani, je veliko uglednih mož in predvsem politikov. Njen ženin je odklanjal toliko let poroko, ker je hotel biti neodvisen in se je poročil po 60 let trajajoči zaroki radi tega, ker je njegova izvoljenka precej premožna.

Moža, ki sta si pustila vzeti največ krvi. So nekatere bolezni in krvavljena, ko rabi bolnik, da se poživi, kri drugega. V takih slučajih si pusti kak močnejši odpreti žilo na roki, odkoder napeljejo njegovo kri v žile krvi nujno potrebne. Na ta način si je pustil vzeti njujorški delavec v lukl Kane tekom let 45 litrov krvi. Njujorčana je prekosil Francoz Briez, kateremu so vzeli tekom 3 let in sicer 251krat — 65 litrov krvi.

Najdalje brez spanja. Na vseučilišču v Čikagi v Ameriki sta poskusila dva zdravnika Kleitmann ter Fisher, kako dolgo lahko zdrži človek neprestano, ne da bi spal. Tozadevno sta strogo pazila eden na drugega in sta vzdržala brez spanja 115 ur ali skoraj pet dni. Pozneje se je vežbal v čutju še enkrat Fisher in prebil brez spanja 135 ur. Dosegel je ta rekord na ta način, da je malo delal, malo čital, prebil večino časa v postelji ter užival posebno izbrano hrano.

Iz statistike o vročini, mrazu in padavinah. Celo leto najvišja srednja toplota je v kraju Masui ob Rdečem morju in znaša 32.2 stop. C; najnižja srednja temperatura je bila odkrita po raziskovalcu ledenih krajev R. Amundsenu in znaša v Framheimu na potu proti južnemu tečaju 25.8 sto-

10004/4

pinj C pod ničlo. Najhujša vročina v la da celo leto v takozvani dolini smrti na meji med ameriško Kalifornijo in Nevado ter znaša 56.6 stop. C. Najnižja temperatura ni na obeh tečajih, ampak v Sibiriji v Verbonjask, kjer je 70 stopinj C pod ničlo mraza. Tukaj bi zmrznilo živo srebro in se poslužujejo za merjenje alkohola. Kraj, kjer je na leto največ padavin, je Cherrapunji v Indiji, kjer pade na leto 11 do 12.000 mm dežja na debelo. Na otoku Oceanu dežuje na leto 336 dni. Največ Jaluit v otočji skupini Maršal v Tih. neviht je v Abesiniji v Afriki, kjer imajo letno 214 viharov dni.

Strojna puška za vse. Na angleških streliščih preizkušajo te dni strojnico, ki bo to grozno orožje še veliko bolj razširila. Gre za na Švedskem izumljeno »Madsen puško«, ki ni težja od navadne infanterijske puške in jo lahko prenaša le en mož ter z njo tudi strelja. Pri preizkušanju na strelišču v Veiley na Angleškem so streljali iz iznajdbe najpoprej kakor iz navadne vojaške puške s 30 streli v 10 sekundah. Ko so položili orožje na podstavek, kakor za strojno puško, se je pomnožila hitrost izstrela na 300 strel v eni minuti.

Gospa, bodite dosledni in perite s pravim terpentinovim milom Gazela. Stotisoče gospodinj pere samo z Gazelo, gotovo je, da bo dobro služilo tudi Vam!

Graški velesojm od 30. avgusta do 7. septembra. Živinska razstava od 30. avgusta do 2. septembra. Vinska in sadjarska razstava od 30. avgusta do 7. septembra 1930. Splošna blagovna razstava. Veliki zabavni park. — Velesejske legitimacije prodaja glavno zastopstvo Graškega velesojma Bančna poslovalnica Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25, vse potovalne pisarne kakor tudi vsi denarni zavodi. Sejmska legitimacija velja kot avstrijski vizum, vsled česar obiskovalec sejma ne potrebuje posebnega vizuma. Obiskovalci velesojma uživajo na jugoslovanskih kakor tudi avstrijskih železnicah 25 odstotni popust. Dalje dobi vsak obiskovalec štiri brezplačne vstopnice za Joaneum, Neues Museum, Landeszeughaus in Volkskundemuseum ter 25 odstotni popust v vseh gledališčih proti predložitvi sejmske izkaznice. — Velesejska legitimacija stane samo Din 20.—

972

O indijskih romarjih in templjih.

Romarji.

Danes, ko piše in govori celi svet o indijskih uporih, bo čitatelje zanimalo, kak je indijski narod v verskem oziru. Indijci so sicer pagani, a verno ter verskim predpisom slepo udano ljudstvo.

Kakor si želi mohamedanec, da bi bil vsaj enkrat v življenju v prerokovem mestu Mekki v Arabiji, ravnotako je Indijcu sveta glavna reka Indije Ganges in svetišča v Benares. Bregovi Gangesa so posejani z romarji, od katerih se skoplje vsak vsaj enkrat, mnogo po trikrat na dan v sveti vodi. Romarji pijejo to vodo, čeravno se koplje med zdravimi vse polno bolnikov z najbolj ostudnimi boleznimi in plava večkrat po reki polno na pol segnitih mrličev.

Indijski romar bolnik vztraja do pusu v sveti vodi po celega pol dneva ter mrmra na pol glasno razne molitve.

Priljubljen način indijskega romarja je ta-le: Od rojstnega kraja naprej se uleže romar na tla po dolgosti. Dvigne se pokoncu tamkaj, kjer je poprej imel glavo, se zopet uleže, ustaja in tako gre to merjenje božje poti, dokler ni na cilju pri sveti reki Ganges.

V splošnem običaju je pešmerjenje bregov reke Ganges od izvora v zasneženih hribih do izliva v morje pri glavnem mestu Kalkuta. Romar gre peš najprej ob desnem bregu svete reke in se vrača do njenega izvira po levem bregu. Romanje ob bregovih Gangesa traja dobrih 6 let.

Nekaj o indijskih templjih in o njih bogastvu.

Dohodki indijskega narodnega svetišča v Puri v pokrajini Orisa, ki je posvečeno bogu Dšaga, znašajo na leto 42 milijonov dinarjev. S tem denarjem se že lahko preživijo tamošnji številni menihi. Indijski knez — maharadža iz Pauda je podaril svoj čas temu templju največji dijamant celega sveta, takozvani »Kohinur«, ki krasi danes krono angleškega kralja.

Samostani pokrajine Orisa dobivajo na leto od romarjev poleg prehrane še po 8 milijonov dinarjev v denarju.

V Himalajskem pogorju stoji v višini 3068 m indijski tempelj Badrinath, kojega menihom so letno na razpolago dohodki 226 vasi.

Bogati Indijci žrtvujejo pogostoma celo svoje premoženje za pozidavo templjev, katere stavijo na krajih, ki so na glasu svetosti.

V mestu Benares s 198.000 prebivalci stoji 2000 templjev, a se njih število še vedno množi.

Pri mestu Bhurvanesivar v pokrajini Orisa je jezero, ki je pod pokroviteljstvom boga Šive in je ob njem 7 tisoč templjev, od katerih so nekateri prav veliki in prava znamenitost glede umetnosti ter bogastva.

Templji služijo kot stanovanje le za bogove ter svečenike. Poleg svečnikov je še dobiti v svetišču paznike, ki

opravljajo snaženje ter hranijo na tisoče in tisoče golobov, katere prinašajo v dar romarji. Romar, ki je prišel v jutro v tempelj, ga mora na večer ostaviti, ne da bi jedel ali spal v romarskem kraju.

Kakor že omenjeno, so indijska svetišča po večini krasote, kojih stene v notranjščini so prevlečene z marmorjem, z mozaikom ter podobami malikov. Kipi indijskih bogov so pogostokrat iz čistega zlata, za oči imajo blesteče dijamante in povrh se mu blišči še iz čela prav dragocen briljant.

*

Izza kulis ruskih beguncev.

Ruski begunci se še vedno niso uživeli v svojo usodo. Iz Pariza javljajo, da so se ruski izseljenci odločili, da bodo ustvarili proti boljševikom redno vojsko. Begunci trdijo, da postavijo z lahkoto armado 100.000 izvežbanih vojakov, ki bi se rekrutirali iz oficirjev nekdanje carjeve armade. Celo poveljnik za daljni vzhod je že imenovan. Začasno še primanjkuje caristom denarja, da bi svoje načrte tudi uredili. Republikanski ruski izseljenci so udeleženi na akciji, koje središče je general Miler, naslednik lansko leto od boljševiških agentov ugrabljenega in skrivnostno umorjenega generala Kutjepova. Na tajnem sestanku Rusov letos dne 24. julija v Parizu je odobril najožji svet ruskih monarhistov ob navzočnosti velikega kneza Cirila važne načrte. General Stogov, pomočnik generala Milerja in vodja vohunov na daljnem vzhodu, je poročal ob priliki tajnega sestanka o sedajnem položaju. Trdil je, da se puntajo v Sibiriji že nekaj mesecev kmetje in zagotavljal, da bodo pridobili uporniki nadmoč v rdeči armadi. Puntarjem manjka le še voditelj in tega bodo prejeli. Nadalje je trdil Stogov, da se klati po sibirskih pustinjah več tisoč ubežnikov iz rdeče armade. V bližini Vladivostoka se nahaja 10.000 upornih boljševiških mornarjev. Nadaljnih 10.000 caristov je dobro oboroženih ter nastanjenih po postajah mandžurske železnice. K tem pride še 30.000 carističnih vojakov, ki so oboroženi v Mongoliji in to število bi se dalo zvišati z lahkoto na 100.000 — ako bi bil denar na razpolago.

Nato je imenoval general Miler za vojskovodjo kmečke vojske tovariša generala Diterichsa. Ta vojska bi naj pričela proti boljševikom z manjšimi napadi ter praskami. General Diterichs se muči začasno v Šanghaju na Kitajskem in je prepričan, da bi lahko zbral krog sebe 30 tisoč bivših carjevih častnikov, ki so sedaj še razkropljeni po raznih kitajskih mestih. Ta general bi naj stopil s sibirskimi puntarji v stik, jih podučil in jim bil na razpolago z vojnimi načrti.

Glavno vprašanje na pariškem tajnem zborovanju je bilo: odkod dobiti za vojne pohode potrebnega denarja? Konečno so se zedinili begunci, da bodo napravili tozadevno zbirko med seboj. Domišljajo si, da bodo nabrali več

milijonov dolarjev, kar pa še nikakor ne zadostuje za oborožitev ter za vodstvo cele armade.

Ruski republikanci ter demokrati, ki se zbirajo krog v Parizu živečega voditelja Miljukova, trdijo, da niso podatki generala Stogova o položaju na vzhodu nikakor istiniti. Po Miljukovih poročilih iz Charbina v Mandžuriji in iz Šanghaja se niso spremenile razmere tamkaj v teku petih let prav nič. Tudi Kerenski je proti domišljavo zamišljenim načrtom generala Milerja. Miljukov je objavil razpravo, v kateri razlaga ter dokazuje, da bi caristična vojna podjetnost le še utrdila položaj diktatorja sovjetske Rusije — Stalina, ker bi se boljševiki v očigled grozeči nevarnosti še bolj strnili. Na vsak način bodo pač poskusili ruski monarhisti upad v boljševiško carstvo iz Mandžurije.

*

Kralj iskalcev zlata.

Zgodovina iskanja zlata v Patagoniji v južni Ameriki pričinja z letom 1868. Pozorišče prvega najdenega zlata je bila reka, ki teče preko mesta Magellan. Zlato je dobiti v celotnem vodovju iz čilskega območja, a seve v manjših množinah. Krog 1878 se je raztegnilo iskanje zlata proti Ognjeni zemlji (Feuerland) na reko, katero so krstili radi bogatih zlatih zakladov za »Rio del Oro«. Prvi iskalci zlata so ustanovili sedajne tamošnje glavno mesto, katerega so imenovali z ozirom na upanje naglega obogatjenja Porvenir (bodočnost). Še le leta 1884 pričinja prava zlata doba za Ognjeno zemljo. Razbitje francoskega parnika »Aretique« je dovedlo čisto slučajno do odkritja večjega obsega zlato vsebujočega peska. Morski valovi so naplavljali na obalo mrtva trupla in dele razbite ladje. Pri odnašanju mrličev in ostankov parnika so zapazili, da so pomešana med pesek na obali zlata zrna. Naenkrat se je zbralo ob tem pesku na stotine iskalcev zlata, ki so blagrovale nesrečo, katera jim je odprla pot do bogastva. Nekateri so bili tako srečni, da so nabrali tekom par tednov po 4 kg čistega zlata. Sčasom je usahnil zlati zaklad na Ognjeni zemlji, ker tukaj ni pod zemljo zlatih žil, ampak so vode prinesle bogznaj odkod med pesek pomešana zlata zrna.

Pozneje so še odkrili več zlato vsebujočih gnezd, kakor je bilo baš opisano in kmalu je pričelo v te kraje nekako preseljevanje narodov iz Evrope v južno Ameriko.

Višek je dosegel lov za zlatom v teh krajih leta 1885. Pridobivanje zlata je prišlo pod diktatorsko oblast rumunskega inženjerja Poperja, kojega ime je še danes dobro znano po celi južni Ameriki. Z denarno podporo argentinskih kapitalistov je organiziral Poper ekspedicijo pustolovcev, ki so si stavili nalogo, da bodo raziskali po vrsti obale ter reke Ognjene zemlje.

Poperjevi ljudje so bili oblečeni v posebne uniforme — seve tudi dobro oboroženi ter po vojaško organizirani. Kjer so pričeli z delom, so napravili

utrjeno taborišče, ki je bilo zastraženo. Poper je bil vsemogočni gospodar nad četo teh vitezov sreče. Izdelal je za svoje ljudi posebne postave in dooločil, koliko zlata pripada posamezniku. Imel je nad celo družbo nekako čudovito moč. Ko so odkrili zlata zrna ob obali zaliva Sv. Boštjana, se je preselil Poper s svojim taborom tjakaj. Da ne bi motili Indijanci iskalce zlata, jih je pustil Poper iztrebiti kakor divje zveri. Tudi nobeden drugi beli človek ni smel prestopiti mej Poprovega tabora. Skrbel je tudi za to, da niso trpeli njegovih ljudi v nobenem oziru pomanjkanja. Prirejal je zabave ter plese. Kdor se je pa pregrešil z nepokorščino napram poglavarju, je okusil strogost v polni meri. Upal se je Poper celo tako daleč, da je pustil tiskati znamke s svojo podobo in kovati lasten zlat denar.

Govorice o zlatem zakladu v zalivu Sv. Boštjana so se razširile kmalu preko mej Ognjene zemlje in privabile pustolovce iz celega sveta. V očigled dotoku priseljencev je izdal Poper odredbo, s katero je prepovedal iskanje zlata onim, ki niso bili člani njegove družbe. Ko je bilo zlato izčrpano ob obali omenjenega zaliva, je našel Poper nova zlata polja ob Sloget zalivu, na otokih Picton ter Navarrino in na raznih mestih Beagle kanala. Vsikdar se je polastila njegova organizacija novo odkritih ter zlato vsebujočih poljan.

Kakor vsi vitezi sreče je bil slednjič tudi Poper pognan ob skalovje bede. Živel je nazadnje kot revež v Buenos Airesu, kjer se je preživljal na ta način, da je pisal članke za časopisje in imel politična predavanja. Zapustil je celo južno Ameriko in umrl brez vsake slave v Mezopotamiji v srednji Aziji.

*

Nepoštena milijonarka.

Te dni so odkrili v amerškem mestu San Francisco med višjo družbo škandal posebne vrste. Od časa do časa

Zobozdravnik dr. Franc Martin specialist za zobne in ustne bolezni

Maribor, Slovenska 9 zopet ordinira

sa so izginjale iz hiš bogatih Sanfranciščanov briljantne verižice in prstani. Vedno je šlo za znamenite kamne, ki so predstavljali radi velikosti ter čistosti velikansko vrednost.

Nekaj dni po izginutju so bili najdeni. Prvotnemu posestniku jih je prinesel nazaj kak neznanec in prejel poštno najdnino. Čudno na celi zadevi je bilo to, da so bile vsikdar prizadete le višje gospe. Ker bi bil pošten najditelj pri prodaji draguljev za nje prejel velike svote, policija ni imela povoda, da bi se bila vmešala v to zadevo. Tem bolj čudno se je zdelo sedaj vsem, da je šlo v teh slučajih za skrajno prefrigano lopovstvo.

Pred kratkim časom je bila bogatejša gospa ob znamenito briljantno ovratnico, ki je imela radi plavkastega sijaja posebno ime. Nakita ni mogla zgubiti, ker ga je imela zadnjič okrog vratu doma ob priliki čajne družbe in od tedaj se ni bila ganila nikamor iz stanovanja. Dragocenost je spogrešila zvečer. Pozvala je detektiva, ki bi naj napravil pri domači služinčadi hišno preiskavo. Brihtni tajni policist je uvidel koj pri prvih izpraševanjih, da v tem slučaju ne pride nikakor v poštev nepoštenost uslužbencev. Ko je vprašal, koliko in kaki gostje so bili prejšnji dan med povabljenimi, je bila okradena gospa vsa iz sebe radi detektivove nezmožnosti. Policist se ni pustil oplasiti, ko je čul ime nekega gospoda ter gospe, ki sta bila vsikdar navzoča, kadar je zginil kak dragulj.

Okradena gospa je prejela po preteku treh dni za tem pismo, da jej bo vrnjena ovratnica, ako izplača 3 tisoč dolarjev najdnine. Oškodovana je bila vsa presrečna, da bo lahko dobila dragocenost za tako cen odkup, je odposlala denar na v pismu označeno mesto in prejela nakit. Vsa vzradoščena

je pokazala vrnjeno detektivu, ki je pa kamne preiskal in dognal, da so za las natanko ponarejeni iz navadnega stekla in spozna goljufijo le tozadevno izvežban strokovnjak. Ne da bi bil izdal odkritje z besedico začudenja, se je podal k nekaterim drugim gospem, ki so tudi bile zgubile briljante. Povsod se naletel na ponarejene kamne. Mahnil jo je k milijonarki, ki je vsikdar prisostvovala, kadar so izginjale dragocenosti. Pri hišni preiskavi ni naletel le na iskane plave briljante, ampak tudi na drug nakit, ki je bil zamenjan za steklo. Bogatašinja je priznala, da je izmikala dragulje. Njen prijatelj draguljar je ukradene dragocenosti naglo zamenjal za steklo in prejel še bogato najdnino. Milijonarka in njen ljubček draguljar sta oškodovala na ta prefrigan način nekaj najbogatejših meščanov v San Francisco za težke milijone.

Kar se nikoli ne zgodi. »Tu imaš, ljuba, denar«, je rekel mož. — »Ne rabim«, je odgovorila gospa. — »Ali srček, vzami vendar ta stotak in nakupi potrebščine.« — »Hvala, mogoče drugič.« — V tem se mož zbudi in vidi, da so bile samo sanje.

Ponoči je grmelo. Mala Elza se je zbudila in preplašeno klicala mamo. Mati: »Kaj pa hočeš, moj otrok?« — Elza: »V tvojo posteljo hočem.« — Mati: »Ja, zakaj pa?« — Elza: »V moji grmi.«

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru razpisuje s tem mesto pogodbenega uradnika. Zahteva se srednješolska matura, prostost od vojaščine, večletna praksa v banki ali večjem denarnem zavodu. Lastnoročno pisane prošnje s potrebnimi prilogami naj se vložijo pri imenovanem zavodu do 15. septembra t. l. 1039

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»Tako tudi bo,« meni birič, »milostljivi gospod pisar, prikupili se bote gospodom v Gradcu, ko jim razkrijete tako važne stvari.«

»Ah, kaj je meni za zahvalo, to je moja dolžnost,« reče Koder nekako otožno, »sedaj mi takoj privedi Ribla, da ga zaslišim. Pa pazi nanj, da ti ne pobegne, drugače gorje tebi.«

»Kakor velite,« odvrne birič, »takoj izpolnim ukaz.«

Rekši se obrne k durim ter gre po hodniku do oddelka, kjer so bili zapori.

Jakob Koder je zopet sedel v naslonjač, si podprl glavo ter mislil pri sebi:

Tako torej, grof Tatenbah, sedaj pride obracun. Zakrivil si posredno smrt moje edine Monike, ne veš, koliko duševne boli si mi s tem povzročil. Tvoj podli prijatelj mi je uničil najljubše, kar sem imel. O, Bog je pravičen, jaz ne bom sodil, dobila bosta zaslužen kaznen. Mera je

36

dopolnjena, moja dolžnost pa je storiti vse, da se pravici zadosti.«

Čuli so se težki koraki. Skozi vrata vstopi Ribl, blede in upadel, vkovan v verige, njemu ob straneh čuvaja Rebenik in Frank, za njim pa birič Krpan. Obstali so sredi sobe pred dolgo, z zelenim prtom pokrito mizo, za katero je stal Koder, ki se je dvignil s svojega sedeža. Stal je nekaj časa mirno, samo oči so prodirajoče gledale jetnika, nato reče s povzdignjenim, odločnim glasom:

»Ti si Boltažar Ribl, bivši sluga grofa Erazma Tatenbaha?«

»Da, to sem,« odgovori jetnik z negotovimi besedami in še bolj prebledi.

»Ali veš, kaj si govoril danes zvečer v gostilni »Pri slonu«?«

»Gospod pisar, ne spominjam se ničesar, bil sem preveč vinjen.«

»Tako, vinjen! S tem bi se vsak izgovarjal, nikaner ne taji, preveč je dokazov.«

»Če sem kaj govoril, storil sem to v svoji bahavosti,« reče Ribl, ki se je med tem streznil ter dobro spoznal, da je spravil tudi samega sebe v zadrego in bi mogla tudi njega zadeti kaznen.

Vsak mesec

Din 13:-

bo plačal vsak kdor hoče brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo izhajali vsak mesec en velezanimiv zvezek

po Din 13:-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška 3

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Becrove štuke za korita, late, krajnike, škedle (šindel) za strehe in vsake debelosti rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Vinske sode različne velikosti prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Gospodarski tečaj Kmetijske zveze za ljutomerski okraj se vrši v nedeljo dne 31. avgusta po rani službi božji v dvorani Katoliškega doma v Ljutomeru. Spored tečaja: 1. O davščinah: kako se preračunajo, kedaj zapadejo, navodila za postopek za znižanje davkov vsled elementarnih nezgod itd. 2. Kmetijsko strokovno predavanje: zlasti o dobavi semenskega blaga, plemenske živine, umetnih gnojil, o pravilnem krmljenju, o gnojilih itd. 3. O sedanjem položaju kmetijstva in kmetijskega stanu. Kmetijska stanovska organizacija. Predavajo strokovnjaki iz Maribora in Ptuja. Člani Kmetijske zveze ljutomerskega okraja, pridite v velikem številu na ta svoj gospodarski tečaj!

Gospodarski tečaj Kmetijske zveze za ormoški okraj se vrši v nedeljo dne 7. septembra po rani službi božji v Katoliškem domu v Ormožu. Spored tečaja: 1. O davščinah: kako se preračunajo, kedaj zapadejo, navodila za znižanje davkov vsled elementarnih nezgod itd. 2. Kmetijsko strokovno predavanje. 3. O sedanjem položaju kmetijstva in kmetijskega stanu. Kmetijska stanovska organizacija. — Predavajo strokovnjaki iz Maribora in iz Ptuja. Člani Kmetijske zveze ormoškega okraja, pridite v velikem številu na svoj gospodarski tečaj!

Vprašanje šmarnice. Glede vprašanja šmarnice je objavil naš list tozadevno stališče vlade, vinogradnih strokovnjakov, veleposestnikov in banske uprave, ki so proti šmarnici in za nje-

no obdavčenje. Na drugi strani so imeli v »Gospodarju« že skozi par mesecev besedo tudi manjši vinogradniki, ki so na stališču: šmarnica, ki ni za prodajo, ampak le za domačo uporabo, naj bode davka in šikan prosta. Uredništvo je prepričano, da se je glede šmarnice že več nego dovolj razpravljalo po »Gospodarju« in sicer za ter proti. Ker se pa preveč množijo šmarnični dopisi, jih z gradivom preobloženi »Slovenski Gospodar« ne bo več objavljal, ker so vsi le iz dveh taborov in se krijejo za las.

Plemenski sejem in premovanje pingavske govedi v Ormožu. Zveza selekcijskih društev za pingavsko govedo v Ormožu, v kateri so včlanjena društva v Središču, Ormožu, Sv. Lenartu in Sv. Marjeti, priredi s podporo kr. banske uprave v Ljubljani dne 19. septembra 1930 ob 8. uri dopoldne na sejmišču v Ormožu premovanje rodovniške govedi pingavske pasme za svoje člane. Istočasno s premovanjem se vrši tudi plemenski sejem za mlado živino v starosti od 6 do 24 mesecev. Podrobne informacije so na razpolago pri zvezi.

Stanje hmeljskih nasadov. Obiranje hmelja je v polnem teku in je bilo najhitreje kljub deloma neugodnemu vremenu končano že minuli teden. Množina pridelka se ceni na 14-15.000 meterskih stotov. Kakovost letošnjega hmelja bo ono minulega leta prekosi-la, ker se je obiranje pričelo pravčasno in se izvršuje najskrbnejše. Kobile so lepo zelene barve, so zelo težke in najboljšega vzduha. Nekaj tujih kupcev je že došlo v Savinjsko dolino, ki odpošiljajo svojim tvrdkam vzorce našega pridelka. Do večjih kupčij dosedaj še ni prišlo, pač pa se predprodani hmelj polagoma prejemava.

Novi kovani drobiž po 25 par je prodan prometu.

Vurberg. Pri tukajšnji graščini se bo začela zdaj deliti zemlja, katera je določena, da jo dobijo mali posestniki. Prišla je neka komisija, katera je zopet prisodila graščini več travnikov, ki so bili že določeni, da se razde-

lijo. Pravijo, da se je to zgodilo radi živinoreje, ki jo goji. Sploh si je graščina obdržala zemljo, ki je na varnem. Razdelila se bo pa zemlja, ki je v nevarnosti, da jo Drava prej ali slej odnese. Zato je tista zemlja manj vredna in interesenti je ne morejo in ne smejo drago plačati. Opozarjamo na to občinski urad, okrajno glavarstvo in vse kroge, da gredo nam na roko, da bo cena primerna in da se plača v obroku 10 let. Skrajno nemumno je drago plačevati zemljo, ki jo bo čez nekaj let odnesla Drava. Razdeli naj se pa vsa zemlja, kakor določa postava, ker grof bo kljub temu lahko preživel svojo družino, nam pa manjka zemlje, da bi mogli preživeti svoje otroke. Tudi dobri travniki bi našim kravam tako hasnili kot graščinskim. Da smo se o tem dobro podučili, smo imeli dne 10. avgusta shod. Obenem naj bi se nam dodelilo dovolj gozda, da bi lahko dobili zadosti stelje za živino, da bi lahko zadostno gnojili dodeljeno zemljo, med tem ko zdaj interesent, ko pride prosit stelje, ne dobi iste pod izgovorom, da si jo mora graščina sama prej nagrabiti. Potem bodo izostali tisti piškavi izgovori, da interesenti ne pridelajo tiste količine pridelkov na dodeljeni jim zemlji, kot jih je prej pridelala graščina. Tudi radi lova moram nekaj omeniti. Ne vemo prav za prav, kdo ima na Vurbergu lov. Lovijo graščinski, Rusi in gospodje iz Ptuja. Divjačina dela veliko škodo na ovsu in fižolu. Zdaj pa pride na vrsto ajda in kuruza. Zahtevamo, da se škoda pravično ceni in tudi plača. Pa glejte, da ne boste jazbecov in škorcev krivih delali, kadar nam fazani škodo naredijo. Pa zgodi se, ko pride oškodovanec naznanjat škodo in zahtevati povračilo storjene škode, ga pošiljajo od Poncija do Pilata in si vsak roke umije kot najbolj nedolžen plačati škodo, da ima oškodovanec poleg škode še nepotrebna pota in zamudo časa. Vse po pravici! — Eden, ki je bil že večkrat prizadet.

Špitalič pri Konjicah. Živinorejski odsek v Špitaliču priredi dne 22. septembra ob 8. uri v Šklednju premovanje plemenske goveje živine. To je tretja taka prireditve, ki bo ponovno pokazala, da imamo Špitalčani lepo in odbrano živino.

★

Šmarnica in novi vinski pravilnik.

O pravilniku za izvrševanje zakona o vinu smo že v našem listu govorili.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memoranda, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Roroška c. 5

»Torej je vse zlagano, kar si govoril v gostilni,« meni pisar Koder mirno.

»Vse je posledica zavžitega vina, gospod pisar.«

»Vse je torej zlagano,« povzdigne glas Jakob Koder, »potemtakem je tudi izmišljeno, da imaš listine, ki lahko ugonobijo grofa Tatenbaha, ako pridejo na dan.«

»Da, tako je,« pravi Ribl z prav negotovim glasom, ker trenutno ni spoznal, ali verjame pisar njegovemu zagovoru ali ne. Pri tem se nehote prime za prsi, kakor bi se hotel prepričati, ali ima nekaj pri sebi, česar bi v tem trenutku ne smel imeti.

»Predrznjež,« zarohni pisar z močnim, osornim glasom, »dovolj mi je tvoje hinavščine. Ako si lagal, zaslužiš strogo kazen, ker si dolžil tako uglednega plemenitaša dejanja, ki ga spravi ob glavo. Če pa nisi lagal, potem je treba, da se to tudi dokaže. In to se bo kmalu zgodilo.«

Jakob Koder pogleda ostro Ribla, kakor bi mu hotel pogledati na dno duše ter reče: »Priznaj vse, boljše je za te.«

Ribl povesi ves vznemirjen oči. Stal je nekaj časa, ne da bi spregovoril besede. Spomnil se je v tem trenutku vseh dobrot, ki jih je sprejel od

svojega gospoda, saj ima srce še tako sebičnega človeka še vedno nekaj čuta za največjo krivico, ki je na svetu, to je nehvaležnost. Boltažar Ribl je čutil, da je prišel trenutek velike odločitve, ali naj izda svojega nekdanjega gospoda, v katerega hiši je bil bolj zaupnik, kakor sluga.

Jakob Koder je vedel, kaj se godi v Riblovi duši, spoznal pa je tudi, da je dolžan ravnati se po postavi, da se dožene, ali je grof Tatenbah res kriv ali ne. Vzroka, da bi ga branil, ni imel, njegovo srce je zamrlo za usmiljenje, poznalo je sedaj le eno: Pravici naj se zadosti.

Zato zamahne z roko ter reče s povzdignjenim glasom:

»Krupan in oba čuvaja, primite ga ter ga natančno preiščete. Ribl ima listine pri sebi, in s temi se bo dokazalo, ali je res lagal.«

Ko je osumljenec to slišal, je hitro segel pod zgornji jopič, birič Krpan, ki je to zapazil, pa ga je takoj zgrabil za roko. Oba čuvaja sta ga tesno prijela, da se ni mogel ganiti. Birič je segel pod jopič in v kratkem času privlekel iz notranjega žepa dva precej debela zavitka papirjev, katere je izročil mestnemu pisarju.

»To je nasilstvo,« zakriči Ribl ves rdeč v obrazu, »nikdo nima pravice do teh listin, moje so.«

Navedli smo nekatera njegova določila, danes hočemo svoje čitatelje obvestiti o tem, kaj novi pravilnik določa o šmarnici.

Po § 12 vinskega zakona je v načelu prepovedano puščati v promet, prodajati in kupovati vino od neposredno rodečih hibridov, bodisi čistega takega vina ali mešanega z vinom domače trte. Izjemoma se do konca leta 1931 dovoljuje promet in prodaja vina od samorodnic, toda pod pogojem, da se vedno doda označba »vino od šmarnice«, pri čemer je tako vino podvrženo vsem ostalim predpisom vinskega zakona. Označba vina od samorodnic mora biti jasna, tako da kupec ne more biti v zmoti, da se pod označbo krije vino od domače trte. Prepovedano je mešati mošt in vino od samorodnic z moštom in vinom od domačih vrst vinske trte ali vrenje mošta samorodnic na tropinah od domačih vrst vinske trte. Vinogradniki, ki imajo pomešano nasajene trte od samorodnic in od domačih vrst, smejo to grozdje predelati skupno, toda le pod pogojem, da ta mešanica nosi naziv »vino od šmarnice« ali slično. Sodí, v katerih se drži vino od samorodnic, morajo biti opremljeni z vidnim napisom v prednem smislu, prav tako računí, ceníki, rekla me itd. Vsak vinogradnik je dolžan, na zahtevo pristojnih organov predložiti prijavo o količini dobljenega vina od samorodnic in vsak, ki prodaja tako vino, mora voditi točen pregled o tem, komu je prodal to vino in koliko. Gostilne, kavarne in druge točilnice morajo poleg zunanjega napisa imeti tudi napis s črnimi črkami v višini 10 cm na beli podlagi: »Tukaj se prodaja šmarnica ali samorodnica.« Veletrgovci, ki prodajajo vino od samorodnic, morajo imeti enak napis s črkami, ki so najmanj 20 cm visoke. Od 1. januarja 1932 je prepovedano stavljeti v promet, kupovati ali prodajati vina od samorodnic tudi z označbo. Kdor se proti temu zagreši, bo kaznovan po zakonu, vrhu tega pa se mu zapleni, denaturira in na korist drž. kmetijs-

kega fonda proda dotično vino. Ako kmetijski minister dovoli na podlagi zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva razmnoževanje gotove vrste samorodnic, se tako vino lahko tudi po letu 1931 stavi v promet, toda le z navedenimi omejitvami.

*

Kako naj spravimo sadje in grozdje na trg.

Marsikateremu spodnještajerskemu sadjarju ali vinogradniku ni to vprašanje do danes povzročalo nikakršnih skrbi, čeprav je cena, katero je voljan plačati konsument sadja, v veliki meri odvisna od tega, v kakem stanju se nahaja na trg prineseno sadje. Zelo redko leže sadovnjaki in vinogradi v bližini vozne poti ali ceste, tako da se večkrat poraja vprašanje, kako naj spravi producent najbolj varno in pravočasno za prodajo namenjene pridelke na trg.

V takem slučaju je pri nas v navadi najtežji in najzamudnejši način: prenašanje. Može in žene nosijo pridelke v košarah in kar na glavi na trg. Zelo redki so slučaji, da napreže kmet konje in voz in zapelje blago na trg, večkrat se mu tudi ne zdi vredno, da to stori, radi male količine blaga. V času, ko kmetje prodajajo svoje pridelke in morajo po cele vozove postaviti na najbližnjo postajo, poskoči cena prevozu zelo visoko, kajti le dobro stoječi kmetje imajo vsa potrebna sredstva za prevoz.

Iz vseh teh momentov nastaja vprašanje, kako in na kak način bi se z najmanjšimi stroški temu odpomoglo.

Na južnem Tirolskem in Goriškem, v pokrajinah, kjer žive od sadjarstva, je tovarna živina popolnoma navaden pojav na vsakem trgu. Osel ali mula popolnoma nadomestujeta voz, ki je v teh deželah ponekod neprimeren radi neprilavne kraja. V podobnih razmerah in podobnem terenu živimo tudi mi. Ozrmo se n. pr. v okolico Maribora. Poti, ki se odcepljajo od glav-

nih cest, so za vozove in za zelo občutljivo blago, kot so n. pr. jabolka, zelo neprimerne, pač pa uporabljive za tovarno žival. Košare in zabožki, obesheni na obeh straneh sedla za nošnjo, mnogo manj trpe pri prevozu. Tovorni živini pa tudi lahko mnogo več naložimo, kakor pa pešču. Odrasel človek zamore nositi na večje razdalje le 20—30 kg tovora, živali pa lahko naložimo na vsako stran sedla po 100 kg in še več.

Uvajanje tovarnih živali v naša gospodarstva bi vedlo k izboljšanju prometa in k razširjenju stalne tovarne živine, ki bi služila tudi drugim gospodarskim koristim. Tovorna živina, ki je v rabi na Balkanu in po drugih deželah, ne slavi samo po svoji delavni sposobnosti, ampak tudi po svoji skromnosti v hrani in negi.

Ideja uvedbe osla in mule kot tovarno žival v naša gospodarstva zasluži veliko več zanimanja od strani neimovitih interesentov. Potrebno je, da se ta misel uresniči in da jo širijo oblasti same!

A. L.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski svinjski sejm dne 22. avgusta. Pripeljanih je bilo 364 svinj. Cene so bile: 5—6 tednov stari 85—125 Din, 7—9 tednov 180—250 Din, 3—4 mesece 300—350 Din, 5—7 mesecev 450—500 Din, 8—10 mesecev 650—850 D, 1 leto stari 900—1100 Din, 1 kg žive teže 11—13 Din, 1 kg mrtve teže 15—17 Din. Prodanih je bilo 216 komadov.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 23. avgusta so pripeljali špeharji na 29 vozeh 56 komadov zaklanih svinj, kmetje 33 voz krompirja, 17 čebule in dva zelja, 18 sena, 8 otave in 12 slame. Meso so prodajali po 15 do 28, špeh 17 do 24, krompir 0.75 do 1.75, čebula 1.50 do 3, seno 60 do 75, otava 60 do 70, slama 45 do 50. Pšenica 2 do 2.50, rž 1.50, ječmen 1.50 do 1.75, oves 1.25 do 1.50, kuruza 2, ajda 2.50, proso 2.50, fižol 2 do 2.50, grah 8. Kokoš 30 do 45, piščanci 25 do 70, rača 20 do 30, gos 35 do 60, puran 50 do 70 Din. Česen 16, gobe 2.50 do 3, jabolka 2.50 do 6, hruške 6 do 14, slive 4 do 6, breskve 8 do 14, grozdje 6 do 14, mleko 2 do 2.25, smetana 12 do 14, surovo maslo 32 do 36, jajca 0.85 do 1.25, med 15 do 18 Din.

»Molči, malopridnež, sedaj dobiš plačilo,« se zadere Krpan ter sune Ribla pod rebra, ker se je hotel izviti čuvajem.

Mestni pisar je vzel pisma v roke, jih hlastno prelistal ter bral sedaj na tem, zdaj na drugem mestu. Obraz mu je postajal vedno bolj resen, nazadnje se prime za glavo ter vzklikne:

»Torej res, tu so dokazi, ki govorijo več kakor vse priče. Ha, Ribl, sedaj vem, da si govoril resnico.«

»Milostljivi gospod,« reče Ribl ves vznemirjen, »milosti prosim. Jaz nisem kriv. Res, našel sem pisma, in moja zasluga je, da niso prišla drugim v roke. Sto cekinov so mi obetali zanje, a jih nisem dal, ker sem hotel da pridejo v prave roke.«

»Hinavec, Judež! Torej si že barantal za plačilo izdajstva,« zagrmí nad njim pisar, »sedaj dobiš plačilo, kazni ne uideš.«

Ribl se zdrzne, a zopet dobi svoje duševno ravnotežje ter pravi predrzno:

»Zaslужil sem plačilo v zlatih. Saj je doprinesen dokaz, katerega hočete imeti, gospod mestni pisar, da uničite tudi svojega sovražnika grofa Tatenbaha, mojega bivšega gospoda. Zato bi mi

morali biti hvaležni, ne pa, da mi pretite ter me zaničujete.«

Jakob Koder položi križem roke, stopi bliže k Riblu, ga ostro pogleda, na to pa reče:

»Tako, ti se drzneš mi delati očitke! Zdaj si popolnoma odkril, kar si skrival v svoji črni duši. Zdaj ko si se vjel, hočeš svoje dejanje pokazati v takšni luči, da bi sam bil postavljen v svetlobo poštenjaka. Vendar si zapomni: osleparil si svojega gospoda, mene pa ne boš. Če si vedel za dejanja, ki so bila naperjena zoper našega presvitlega vladarja in našo domovino, si tudi sam so-kriv, ker tega nisi takoj povedal.«

»Čakal sem ugodne prilike,« odvrne Ribl vidno potr, ker je uvidel, da strogemu uradniku ni kos.

»Čakal si, da bi prejel Judežovo plačilo, ker si bil lakomen, pri tem pa nisi pomislil, da bi izročitev teh pisem v pristojne roke lahko prišla prepozno. Dobro si vedel, kaj je v pismih: pogodba grofa Tatenbaha z grofom Zrinjskim, ves načrt, kako zavzamejo zarotniki Gradec, pogodba z brezvestnim grofom Thurnom. Ali ni bila tvoja dolžnost, vse to takoj naznaniti oblastim? Ker pa si kradel svojemu gospodu, si imel slabo vest;

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihanec — postane redovnik« in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

NAŠA DRUŠTVA

FANTOVSKI TABOR

pri Veliki Nedelji dne 14. septembra 1930.

Spored: Ob 8. uri prosvetni tečaj za voditelje, ob pol 10. uri pridiga in maša v cerkvi. Nato fantovski tabor pred cerkvijo. Govori dr. Jeraj »Slomšek in naša mladina«, dr. Vatovec »Novi čas, nova mladina«, pozdravni govori fantov iz posameznih župnij in pesem »Povsod Boga«. Popoldne ob treh pa se vrši v novo preslikani cerkvi cerkveni koncert pevskega zbora mariborske stolne župnije pod vodstvom g. J. Gašpariča s sodelovanjem vojaške godbe.

Naš skupni fantovski znak na taboru je rožmarin ali klinček. Hrano vzame vsak s seboj. Zveza z vlaki zelo ugodna. Iz Ljutomer, Središča in Ormoža pride vlak k Veliki Nedelji ob pol 8. uri, iz Ptuja in Maribora pa ob sedmih, ravnotako so ugodne železniške zveze za popoldanski odhod.

Fantje, 14. septembra bo pri Veliki Nedelji naš dan. Pokažimo s polnoštevilno udeležbo, da se pretaka v naših žilah mladostna kri, v naših srcih pa navdušenje za katoliške fantovske vzore. Na svidenje!

Maribor. Poselska zveza hoče pokazati, da napreduje v dramatskem odseku, ko izvaja 8. septembra zgodovinsko poučno igro »Cvetina Borograjska«. Že sedaj se opozarjajo in vabijo vsi prijatelji poštene zabave, da ne zamudijo ugodne prilike si ogledati te lepe prireditve!

Sv. Trije Kralji v Slov. goricah. Mladeniški shod se vrši v nedeljo, dne 31. avgusta v tukajšnji romarski cerkvi po sledečem redu: Mladeniči pridejo do pol 10. ure k župnijski cerkvi Sv. Benedikta, odkoder korakajo v veliki procesiji na trikraljevski hriček. Pozna služba božja se začne ob 10. uri. Pridiguje prof. dr. Jeraj. Po službi božji bo na prostoru pri cerkvi, v slučaju slabega vremena v društvenem domu veliko mladeniško zborovanje. Govorijo urednik dr. Vatovec in mladeniči, vmes petje moškega zbora in svira tamburaški zbor. Ob pol treh popoldne pridiga za mladeniče, slovesne večernice in odhod mladeničev. Shod se vrši pri vsakem vremenu. Mladeniči srednjih Slov. goric, na svidenje v največjem številu! Mladeniči Marijinih družb, pridite z družbenimi svetinjami in z družbenimi zastavami! Delo shoda bo posvečeno Bogu in Mariji, vzornemu mladeniškem živ-

ljenju in delovanju, v slavo katoliški cerkvi in v korist slovenski in jugoslovanski naši domovini. Naj uspe kar najlepše!

Tremerje. Malokedaj se slišijo novice s prosvetnega polja naše vasi, zato sedaj obveščamo naše čitatelje o našem delovanju. Imeli smo ustanovni občni zbor Prosvetnega društva, ki se deli v več odsekov, predvsem v pevski z na čelu g. Božiča, in tamburaški, kateremu načeljuje g. Sajovic. Delo obeh se je že pokazalo pri ustanovitvi, ker sta že nastopila s par lepimi komadi. Ustanovitve Prosv. društva se je udeležilo mnogo občinstva tudi iz sosednih vasi. Pokazali so smisel za prosveto in izobrazbo. K društvu je pristopilo takoj nad 80 članov, katerim hoče isto nuditi razna poučna predavanja in drugo koristno. Da je pa cela prireditve tako lepo uspela, se moramo zahvaliti pripravljalnemu odboru z g. Šlandrom na čelu. Joško Šlander je že večletni voditelj prejšnjega društva, vrl vzgojitelj naše mladine, režiser iger itd. Torej gre vsa hvala njemu! Moramo se pa tudi zahvaliti g. Francu Čaterju, da nam je brezplačno odstopil društvene prostore, da se je moglo društvo ustanoviti.

Karl Mayjevi spisi.

Karl Mayjevih spisov novi zvezek in sicer III. knjige »Po divjem Kurdistanu«, je izšel. Cena 13 Din. Vsem čitateljem sporočamo, da bo sedaj za čas jeseni in zime izhajal Karl May tako, da bo vsak mesec nov zvezek izšel. Vabimo zato vse sloje, ki hočejo, da bodo knjigo točno dobili, da že zdaj naročijo tudi nadaljne zvezke. Tretja knjiga bo tudi zelo zanimiva. Imenovala se bo »Iz Stambula v Bagdad. Kdor še ni med naročniki teh spisov, mu svetujemo za zimski čas, da si jih oskrbi. Ne bo mu žal. Dosedaj so izšli torej sledeči zvezki Karl Mayjevih spisov:

I. Knjiga: »Križem po Jutrovem«:

1. zvezek: Jezero smrti.
2. zvezek: Kako sem v Meko romal.
3. zvezek: Pri Šamarih.
4. zvezek: Med Jezidi.

II. knjiga: »Po divjem Kurdistanu«:

1. zvezek: Amadija.
2. zvezek: Beg iz ječe.
3. zvezek: Krvna osveta.
4. zvezek: Med dvema ognjema (izide 1. sept.).

Vsak zvezek stane 13 Din. Posamezna knjiga (4 zvezki) vezana v polplatno stane 65 Din, vezana v platno 70 Din. — Naroča se pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5 in Aleksandrova cesta 6.

Polzela. Vsleg vsesplošne želje in ker se mnogo ljudi še ni moglo vsled pomanjkanja prostora udeležiti dosedajnih predstav Pasijona, se vrši ponovna predstava v nedeljo 31. avgusta ob treh popoldan. Prosimo vse udeležence, da si preskrbijo vstopnice v predprodaji v gostilni Cizej ter si tako zagotovijo ugodne in sigurne prostore. Blagajna bo odprta eno uro pred začetkom. Pismo se lahko rezervirajo vstopnice na naslov: Prosvetno društvo Polzela, pri čemur se opozarja, da čakajo rezervirane vstopnice samo do začetka predstave. Uljudno vabimo!

Velik koncert pri Veliki nedelji dne 14. septembra. Za Veliko Nedeljo in široko okolico bo dne 14. septembra t. l. izreden dogodek — veliki cerkveni koncert, ki ga priredi marib. stolni pevski zbor z znanimi solisti in veliko vojaško godbo ter drugimi godbeniki. Začetek koncerta je ob treh popoldne, torej so tudi železniške zveze na obe strani ugodne. — Vstopnina je nizka in je namenjena za kritje stroškov preslikanja velikonedeljske cerkve. Zato: domačini in okoličani — na koncert!

Konjice. V nedeljo dne 31. avgusta priredi tukajšnje Katoliško izobraževalno društvo ob treh popoldne v Katoliškem domu lepo gledališko predstavo »Bele vrtnice«. Igra je po vsebini zelo poučna in polna tragično napetih prizorov, kar bo nudilo udeležencem lep užitek. Vabimo najuljudneje!

Vurberg. Gospodarsko izobraževalno društvo na Vurbergu bo predstavljalo v nedeljo, dne 31. avgusta, lepo štiridejansko igro »Fabiola in Neža«. Vsi prijatelji društva in krščanske omike se uljudno vabite k predstavi!

Remšnik. Na angelsko nedeljo dne 31. avgusta priredi Bralno društvo na Remšniku pri Sv. Pankraciju po službi božji dve igri na prostem pri cerkvi; v slabem vremenu pa v nedeljo pozneje doma po večernicah. Pridite! Tudi žrebanje loterije se vrši ta dan.

Pacijent: Kam naj grem, gospod doktor, da ozdravim želodec in uredim prebavo?

Zdravnik: V Rogaško Slatino! Zahtevajte prospekte! 495

Posestvo rodovitno kupi Zagorski, Maribor, Sodna ulica 30. 1063

Posestva, kmetije prodaja od 3 do 150 oralov: Posredovalnica Maribor, Sodna ul. 30. 1064

Preklic. Podpisani Martin Trofenik, posestnik v Moravcih št. 158, preklicujem vse žaljive besede, ki sem jih govoril dne 6. jan. 1930 o gospej Krumpovi v Mali Nedelji, ter se ji javno zahvaljujem, da je opustila sodnijsko postopanje proti meni. — Martin Trofenik.

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskovine v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

zato si molčal, v pijanosti pa si se izdal, izkopal si tudi sebi jamo pogube.«

»Milost, gospod pisar,« zaječi Ribl obupno ter hoče pasti na kolena.

»Nimam pravice deliti milosti,« odvrne pisar resno, »če si je vreden, ti jo bodo skazali drugi, če pa si zaslužil kazen, jo boš moral pretrpeti. Birič Krpan, odvedite ga v zapore in strogo nadzorujte, po daljna navodila pridite jutri.«

»Kaj, to sem zaslužil,« zakliče Ribl ter se hoče oprostiti verig, »svoboden hočem biti, krivica je, kar se godi z menoj.«

Močne roke obeh čuvajev in biriča Krpana pa so mu vzele vsako možnost, da bi se izvil. Odprli so vrata in Ribl je moral v dobro zastraženi celici spoznati, da je izdajstvo morda drugemu v prid, izdajalec sam pa neredkokrat prejme plačilo, ki mu gre.

Mestni pisar Jakob Koder je takoj sedel k mizi ter pisal daljše poročilo. Nato je slugi Riblu odvzete listine in svoje pismo skrbno zavil, čvrsto zapečatil ter varno zaklenil.

Drugi dan je na vse zgodaj posebno zaupen odposlanec nesel te listine v Gradec z naročilom, da jih nemudoma izroči deželnemu profosu Ju-

riju Francu pl. Will. To ime je bilo znano po cellem Štajerskem, saj je imenovani mož bil ne samo izvanredno velike postave, marveč je bil tudi na glasu kot najstrožji preiskovalni sodnik. Noben zločinec mu ni ušel, povsod je imel svoje oči in o vsem je bil poučen.

Dva dni po tem dogodku je sedel deželni profos v svoji pisarni, ko je stopil brzi odposlanec iz Maribora ter položil pred strogega sodnika zavitek, ki mu ga je izročil mestni pisar Jakob Koder.

Pazljivo je prečital pisma. Med čitanjem je rasteel njegov nemir od hipa do hipa. Naenkrat je vstal, začel hoditi po sobi gor in dol ter krtilil z rokami okoli sebe. Nato jih je zopet sklenil nad glavo, trenutno obstal, a nato zopet nadaljeval hojo po sobi.

»Ha, grof Tatenbah, sedaj te imam. Ti, ki si tako umetno igral dvojno vlogo: najzvestejšega služabnika našega presvetlega vladarja in obenem zaveznika ogrskih zarotnikov, sedaj si se izdal — sedaj nam ne uideš več.«

Strogi sodnik je sedel ter napisal za mestnega pisarja v Mariboru daljše pismo, ki ga je vzel brzi sel s seboj.

Dogoše pri Mariboru. Tombolo priredi Gasilno društvo v nedeljo dne 7. septembra, ob 15. uri na vrtu gostilne Riedl v Dogošah. V slučaju slabega vremena se preloži tombola na drugi dan dne 8. septembra. Čisti donos je namenjen za nabavo nove motorne brzgalne.

Jarenina. Naša čast in sočutje zahteva, da se udeležimo proslave v spomin padlih vojakov, ki se vrši v nedeljo, dne 31. avgusta tega leta v Jarenini. Spored: Blagoslovitev spominske plošče in uprizoritev vojne drame »Stilmondski župan«.

Sv. Anton v Slov. goricah. Ker pride letos romanje na Goro pri Sv. Petru niže Maribora na nedeljo, se naznanja vsem romarjem, da gre procesija od Sv. Antona dne 7. septembra točno ob 8. uri. Potem bo ob 10. uri romarska sveta maša pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Takoj po maši odhod procesije proti Sv. Lenartu, kjer bo mali počitek. Častilci Marijini, prijazno vabljeni.

Sv. Ruprecht v Slov. gor. Dne 19. avgusta je padla pri trganju jabolk Liza Mikl, dekla pri Beloglavcu v Zgornji Veličini, tako nesrečno na tla, da je obležala na licu mestu mrtva. Bila je zelo pridna ženska, vsled česar njen gospodar to zgubo tem hujše občuti.

Sv. Vid pri Ptujju. V nedeljo dne 17. t. m. je umrl v Vareji pri Sv. Vidu daleč naokoli priljubljen oskrbnik minoritskih vinogradov Avgust Arnuš. Bil je 74 let star, 50 let zanesljiv delavec. Pogreba, ki se je vršil v torek, se je udeležilo mnogo prijateljev. — V ponedeljek, kakor smo že poročali, je utonila hči kočarice, Pavla Hrga. Njeno truplo so že našli. Deset dni je bilo v vodi.

Št. Janž na Dravskem polju. Dne 25. avgusta tega leta sta se poročila g. Ivan Dolajš, posestnik v Št. Ilju v Slov. goricah in gđc. Furek Marija, posestniška hči pri Sv. Marjeti na Dravskem polju. Mladima poročencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Svetina pri Celju. V nedeljo dne 7. septembra bo na Svetini cerkveno opravilo ob 10. uri dopoldne, na Malo Gospojnico ravnotako. Svetina je zlasti sedaj, v prvi jeseni, nad vse zanimiva in vabljava izletna točka za prijatelje božje narave in iskrene pobožnosti pri daleč naokoli priljubljeni svetinski Materi božji. Pridite!

Spretna dekla, ki govori tudi nemško, se takoj sprejme pri dobri oskrbi pod »Močna« na upravo lista. 1068

Naši gozdovi so naše največje zakladnice, kjer so shranjeni ogromni zakladi, samo najti in dvigniti jih moramo. Koliko ljudi živi pri nas od gozdarstva. Denar prejema jo posestniki gozdov, delavci, ki sekajo les, vozniki, industrijalci, nadalje delavci na žagah, lesni trgovci in obrtniki. Dolga zlata veriga, ki se prične v gozdu, se vije preko pojočih žag ob šumečih potokih, skozi vasice tja do mesta. Baš na naši letošnji šumarski in lovski razstavi na ljubljanskem velesejmu, ki se vrši od 31. avgusta do 15. septembra bomo imeli priliko videti vsa bogastva gozda, kakor tudi način, kako s te zaklade dviga. Šumarji bodo prikazali pravilo gojenja gozda. Poleg kakih 150 vrst lesa bodo prikazane zanimive igre prirode, ki se pojavijo večkrat na drevju prav tako, kakor na drugih bitjih in imajo pri človeku žal nepregledne zle posledice. Prikazano bo, kako se les spravlja in vsi najmodernejši pripomočki. Lesni industrijalci bodo prikazali ves potek obrata. Na razstavi bodo razstavljeni tudi najrazličnejši produkti, o katerih le redkokdo ve, da so iz lesa, da so bili zasnovani v gozdu. Največja tozadevna atrakcija bodo gotovo nogavice iz svile, pridobljene iz lesa.

Ljutomer. Tukaj se je dne 18. avgusta poročila županova hčerka gđc. Elvira Zemljč z g. dr. Damaška, zdravnikom v Kutini na Hrvaškem. Nevesta je bila mnogoletna, pridna in izborna cerkvena pevka, ki je s svojim nežnim in zvočnim sopranom poveljevala vse cerkvene slovesnosti. Pevski zbor njo je počastil ob poroki s primerno pesmijo. Obilo sreče

Sv. Križ na Murskem polju. Dan 15. avgusta je bil za našo lepo župnijo dan svetega veselja, ki ga je naredil Gospod. Pristopil je prvič k oltarju Gospodovem naš č. g. novomašnik Alojzij Juranovič. V pridigi našega rojaka vlč. g. dr. in prelata vseuč. profesorja M. Slaviča smo slišali, da je č. g. primicijant ravno 15. novomašnik zadnjih 30 let od leta 1900, odkar župnikuje tukaj naš priljubljeni vlč. g. konz. svetnik in dekan Jožef Veiksl. Trije gospodje pa so primicirali pred letom 1900. To so vlč. gg. Šalamun, dekan v Rogatcu, Jožef Kardinar, profesor v Celju in Franc Šreiner, župnik v Št. Ilju. Eden od prejšnjih gospodov je že umrl, tako da je živih sedaj z g. novomašnikom še 17 gospodov. Mi jim želimo vsem skupaj ljubega zdravja, da bi zamogli svojo zvišeno službo od Boga bogato blagoslovljeno nam v veselje, svojim ovčicam pa v obilno korist izvrševati. Tebi, župnika Sv. Križa, pa kličemo, le tako krepko naprej, da boš prednjačila kakor do sedaj v obilnem naraščanju duhovniških poklicev. — Letina je pri nas srednja. Mlatev je končana, zrno je vsled dolge suše zelo drobno. Pa hvalabogu tudi za to! Vsakdanji kruhek bo. Zdaj v avgustu pa pogosto dežuje, tako da si nekateri želijo že lepo vreme. Otave bo letos malo, ker jo je suša zadržala, pa še bo to težko sušiti, če ne bo lepšega vremena. Ajda kaže zelo lepo, če nas ljubi Bog toče in zgodnje slane obvaruje. Napisal bi še več novic, pa se bojim, da bi gospod urednik vzel škarje. Pa naj bo za danes dovolj!

Stara novavas na Murskem polju. 15. avg., praznik Device Marije, je bil letos v naši občini črni dan, doigrala se je strašna žaloigra, kakoršne ne pomnijo naši najstarejši ljudje, katere žrtev je bilo življenje dveh mladeničev v cvetoči dobi. Na vinočtu pri Novaku so popoldne pili in prepevali fantje iz sosedne občine Vučjivas. Okoli 4. ure pridejo s kolesi trije tuji fantje, že videti vinjeni. Pozneje se je izvedelo, da so bili ti Jakob Domajnko, Kaučič in Trstenjak iz Ivajnc iz negovske župnije. Čez kake pol ure izbruhne med obema strankama prepir in zunaj pred hišo so začele padati klofute. Pri tem potegne Jakob Domajnko samokres in odda štiri strele in Franc Vebarič pade in je bil v eni minuti mrtev, drugi Peter Fürst še pride po stopnicah v vežo, sede na stol in se zgrudi na tla. V največji naglici je Novak napregel in dirjal po duhovnika in zdravnika, med tem pa smo položili ranjenca v posteljo, toda za kake ¼ ure je tudi ta z mrtvaško svečo v roki izdihnil. Gospoda sta se takoj pripeljala, a prepoznano. Vaški župan je prijel Domajnka, a ta je drugič segel po samokres in ako bi ne priskočil drugi in prijeli za roko, bi bil župan tretji mrlič. Vzeli so mu njegovo brovning pištolo in izročili orožnikom, katerim je odgovarjal popolnoma hladnokrvno brez vsakega kesanja, kakor da bi se nič ne bilo zgodilo. Drugi dan je prišla komisija, odpeljali so mrliča v mrtvašnico in pri raztelesenju se je doglano, da je bila Vebariču prestreljena srčna žila in še en strel je dobil v ramo. Fürst je dobil strel v trebuh. Oba mrliča sta skupno pri Novaku ležala na postelji, kamor nju je prišlo škropiti na stotine ljudi. Muro-poljci, kaj je prišlo nad nas, saj mi tudi nismo angelji, saj se mi tudi včasih prepiramo, se tudi bijemo, lasamo in klopovuškamo in ko drugi dan pridejo orožniki teh fantovskih pretepov preiskavat, tistih ranjencev ni nobenega doma, eden je šel kosit, drugi orat itd. Kvečjemu je največ, če ima kateri kako

oteklo čubo ali lice, ali ima vuha začesane, ali mu manjka šop las, in dotičnemu, kateri ga je nato kel, najži gospod sodnik par dni ječe in pozneje sta si z nasprotnikom boljše prijatelja kot prej. Za par klofut z golo roko pa uničiti življenje dveh mladih fantov v najlepših letih, saj sta še lani prišla od vojakov, pa vendar ne gre. Oba sta sina vdov: Vebaričevi je letos umrl mož in ta Franc je bil najstarejši sin, kateremu bi v kratkem izročila posestvo, da bi skrbel za mlajše brate in sestre, sedaj je izgubila vso oporo. Fürstova vdova je imela pet sinov in vsi so pomrli samski v cvetoči dobi, dva sta padla v svetovni vojni, tretji duhovnik je umrl v 26. letu, četrti je prišel bolan iz vojske in je doma umrl, petega pa so ji sedaj ustrelili. Kdo naj tolaži ubogi žalujoči materi vdovi? Oba pokojna sta bila korajžna in vesela in predvsem pridna delavca. V Vučjivesi ni več takih koscev kot sta bila ravno ta dva. Da sta bila vseskozi priljubljena, je pričal v nedeljo zjutraj velik pogreb. Spremljalo nju je čez tisoč ljudi. Poleg domačega vlč. g. dekana sta spremljala spreved vlč. g. dr. Slavič, prelat iz Ljubljane, in vlč. g. Kardinar, profesor iz Celja, ki sta sedaj doma na dopustu. Oba pokojna mladeniča sta bila tudi redna člana gasilnega društva v Vučjivesi, kateri tovariši so nju nesli in spremljali pod vodstvom župnega načelnika in njima pri odprtem grobu skazali zadnjo čast!

Dornova. Tukajšnje društvo za stavbo spomenika v vojni padlim vojakom v Dornovi proslavi dne 7. septembra t. l. desetletnico obstoja društva in odkritja spomenika padlim vojakom iz občine Pacinje. Na predvečer slavja dne 6. septembra bo društvo v znak spomina na padle vojake razsvetilo spomeniški vrt s svečami in lampijoni. Tukajšnje cerkveno pevsko društvo bo zapelo »Oj Doberdob, slovenskih fantov grob«, godba na pihala pa bo intonirala narodno himno. V nedeljo dne 7. septembra se bo vršila velika društvena veselica s srečolovom, vinsko trgatvijo itd. v gostilni Hrga v Dornovi. Vstopnine ni. Čisti dobiček je namenjen za zgraditev nove ograje okrog vrta. K obilni udeležbi vabi odbor.

Koritno pri Oplotnici. Redkokedaj se oglasimo v »Gospodarju«, pa sedaj nekaj novic iz Koritnega pri Oplotnici. Tukaj se je podrla čisto nova hiša posestnika Lipuša, kar je povzročilo mnogo razburjenja. Pri tem pa so si domislili neki uzmoviči in ukradli potico iz peči, ki je bila pripravljena za delavce.

Zreče pri Konjicah. Cenjenim romarjem božje poti Matere božje na Brinjevi gori sporočamo, da je odslej vsako sredo ob 7. uri na Brinjevi gori sveta maša. Romarji lahko opravijo pred sveto mašo spoved in med sveto mašo prejmejo sveto obhajilo. Veliki običajni shod bo pa na praznik Marijinega imena, dne 14. septembra. Častilci Matere božje, pridite! Ščasom upamo oskrbeti tudi razglednice in podobice. Da tudi pri nas nekoliko proslavimo zlato sveto mašo prevzvišenega g. škofa, smo nabavili nov bronasti zvon s 1200 kg za podružnico sv. Neže na Brinjevi gori, ki bo slovesno blagoslovljen pri sv. Neži dne 7. septembra ob 10. uri dopoldne. Nosil primeren napis, spominjajoč na zlato sveto mašo prevzvišenega jubilanta. Pa tudi pri podružnici sv. Martina niso hoteli zaostati, zato so nabavili kar dva manjša bronasta zvonova, ki bosta slovesno potegnjena v stolp tamkaj dne 28. septembra. Vsi zvonovi so od tvrdke »Zvonoglas« iz Maribora. — V nedeljo dne 31. avgusta pa obhajamo žentiljsko nedeljo v Zrečah. Slovesnost za slovesnostjo se nam obeta. Pridite sosedni in prijatelji!

Št. Janž pri Velenju. Težke izgube so zadele župnijo tekom enega tedna. Dne 11. avgusta smo pokopali zgledno mladenko Frančiško Kroflič, po domače Bočevo v Prelski. Zavratna jetika je že od Velike noči glodala na njenem zdravju, dokler ni porušila tega mladega življenja v cvetu 19. leta. Mnogo-

številni pogreb je pokazal, da smo se od naše Fanike ločili le zelo težko, zlasti stariši, ki jih je užalostila šele po smrti, zato pa tembolj hudo. Bila je že izučena šivilja, kot zelo nadarjeno dekle je sodelovala nekaj časa pri društvu, do vsakega je bila prijaznega in prikupljivega obnašanja; zato je sovrstnice pozabiti ne morejo in ji je zapel pevski odsek nagrobnico v slovo. Vse to pa je bilo samo zunanji izraz njene krepostne duše, ki je rada in tudi v bolezni večkrat prejemale sveto obhajilo. Zato je tudi njen mrtvaški oder dihal le sladko dehteči vonj preobilnih vencev in šopkov in je bil grob bolj podoben hriščku življenja nego gomili smrti. Zato je ob poslovnih besedah slehernega zaskelilo v srcu in v očeh in klicalo iz groba: Dekleta, pošteno živite in Marijo častite in se ne bote bale smrti. V žalostni duši smo morali priznati vsi: Škoda dekleta, ko takih zgledov vedno bolj potrebujemo. Starše naj tolaži zavest, da so s krščansko vzgojo pripomogli svojemu otroku iz smrti v življenje, pridni Faniki pa naj sveti večna luč! — Če je smrt pridne mladenke težko izpolnjljiva vrzel, je pa smrt ljubeče matere in žene kakor pogorišče. Roprato hišo v Selu je zadela taka nesreča. Družinsko mater, Marijo Gril, so morali vsled težkega poroda pripeljati v celjsko bolnico, kjer je pa nenadoma in nepričakovano na posledicah umrla. Zapustila je globoko žalujočemu možu pet malih otročičev. Naše iskreno sočutje na tako žalosten način prezgodaj osiroteli družini! Križani naj jim pomagata nositi težki križ, rajnici pa daj večni mir in pokoj! — Dne 16. avgusta smo pa izgubili pridno dekle Felicijan Veroniko, doma iz Št. Jošta na Kozjaku in gospodar Ivan Zajc v Lopatniku jo bo zelo težko pogrešal. Dala je namreč srce in roko svojemu ženinu Lednik Juriju, ki jo je odpeljal na svoj dom v Zlatečem, župnija Novacerkev. Tako so se celo v svatovsko veselje vmešale grenke solze slovesa. Želimo jima v novem stanu vso srečo iz nebes in več veselja kot žalosti; vsako žalost pa premagaj veselje krščanskega srca in Bogu udanega zakona!

Imeno pri Podčetrtku. Dopisnik iz Buč omenja v 32. številki »Gospodarja« med drugim tudi požar v Selcah pri posestniku Juraku. K temu bi bilo omeniti, da je prispelo prvo na mesto požara gasilno društvo Imeno. V par minutah so postavili gasilec brizgalno, zajezili skoraj prisušli potok, napeljali cevi ter začeli črpati vodo proti približno 200 m oddaljenem, na brežuljku stoječem hlevu, ki je bil že skoraj ves v ognju. Radi velikega pritiska in precejšnje daljave so začele cevi pokati. Morali so jih skrajšati. Ker niso imeli drugih, so črpali vodo v kad, odkoder jo je potem staro in mlado nosilo k dvema malima ročnima brizgalnoma, ki sta bili tudi last gasilnega društva Imeno. Ko je približno dve uri nato prispelo gasilno društvo Polje, so ti svojo brizgalno postavili k 40 m od hiše oddaljeni kadi, katero je polnila neprestano brizgalna iz Imenega. Toliko v vednost, da ne bo nepotrebnega govoričenja in zamere!

Laško. Kakor se sliši, dobimo v kratkem nov zakon o občinah in tudi novo razmejitve občin. Namerava se več manjših občin združiti v eno občino. V laškem okraju bi radi nekateri napravili še več občin. Zamislili so si nekateri, da bi se ustanovilo iz nekaterih vasi in krajev marijagraške, krištofske ter celjske okoliške občine novo občino Tremenje. To bi bila občina, ki bi obsegala večino hribovite vasi brez vsake obrti in brez posebnih dohodkov. Zanimivo je, da si to občino zamišljajo gospodje iz Celja in Laškega, nikakor si je pa ne želijo tisti, ki bi to novo občino tvorili. Tudi prebivalci vasi Tremenje so se izrazili proti ustanovitvi občine. Zanimivo v Laškem je to, da imajo v laški občini svoje urade tri občine in sicer mestna občina Laško, občina Sv. Krištof in občina Marija Gradec. To stanje bo gotovo treba predrugačiti in sicer na ta način, da se te

tri občine združijo v eno občino. Občina Marija Gradec se je ustanovila leta 1873 in sicer iz vzrokov, da so bili laški Nemci in nemčurji bolj varni pred okoliško slovensko kmetško povodnjo. Takih vzrokov menda danes ni več. Občina Marija Gradec ima, kar se tiče borbe za pravice slovenskega jezika, gotovo za seboj častno zgodovino. Pred 25 leti je imela občina tožbo s štajerskim deželnim odborom radi slovenskega uradovanja, oziroma sprejemanja vlog v nemškem jeziku. Pred upravnim sodiščem na Dunaju je štajerski deželni odbor propadel, a občina dobila tožbo. Najlepše zaokrožena občina bi bila, ako se združijo z občino Laško tudi tisti deli marijagraške in krištofske občine, ki gravitirajo k železniški postaji Laško. Dani so pogoji za ustanovitev občine v Rimskih toplicah, oziroma v Šmarjeti in sicer iz tistih vasi in katastralnih občin, ki gravitirajo k železniški postaji Rimske toplice. Objavljene so te misli za to, da se o tem razmišlja in da prizadeti povejo svoje mnenje.

Dobova. V naši neposredni bližini so znane Čateške toplice. Jako močno posejajo te toplice Zagrebčani, ki zjutraj z vlakom prihajajo, zvečer ali celo že popoldan se pa vračajo. Pa tudi tukajšnji okoličani pridno hodijo v toplice. Čateške toplice so radioaktivno termalno kopališče. Voda vrelica je akratno terma 46,8 stop. C, je kristalno čista, brez vonja, nevtralne reakcije, spec. teža 1.0002, trdota 13,8 nem, stop. Slavo vrelica so raznesli obiskovalci, ki so občutili njegovo zdravilno moč. Najvažnejša lastnost vrelica pa je njegova radioaktivnost, ki je razmeroma visoka (6,43 Machejevih enot) in nadkriljuje v tem skoro vse druge vrelice. So obiskovalci, ki so se lečili v raznih svetovnih kopališčih, a jim ni pomagalo, zdravje pa so zadobili v naših Čateških toplicah. Čateške toplice niso le komforna in niso tako luksuzno urejene kot marsikatera druge toplice, a to posebnost imajo, da najde tu zatočišče tudi prosti narod. Marsikaj še manjka v toplicah, pa tudi to bi že bilo, ko bi ob deževju ne nagajala Sava. Ta vam stopi čez strugo, brod čez Savo neha voziti in je edina pot na Brežice, ki so pa precej bolj oddaljene kakor Dobova. Pa tudi to se ne zgodi tako pogostoma. Zato svetujemo tistim, ki so toplic, posebno Čateških toplic potrebni, naj si lepo kupijo karto do Dobove, na postaji čakajo vozniki, ki vas za par dinarjev pripeljejo do broda na Savi, čez brod in ste že v toplicah. Uprava toplic sicer dobro skrbi za goste, vendar nekaj še vedno manjka. Na mestu bi bilo in uprava bi to lahko žrtvovala, da bi postavila v toplicah radio in sicer tako močan aparat, da bi ga lahko čuli vsi topličarji. Zadnje čase so se čuli glasovi, da je voda v toplicah postala hladnejša, to pa ni res. Raznesli so to novico gotovi ljudje, ki imajo tudi svoje namene. Voda Čateških toplic je ista kot je bila, naraven vroč vrelc 46,8 in tudi več stop. gorak. Kdor ne verjame, naj poseti Čateške toplice, pa bo prišel rad vsako leto nazaj.

Krško ob Savi. Ker je po cerkvenem kalendarju Angelska nedelja še le prva v septembru, je običajni romarski shod pri sv. Rozaliji v nedeljo, dne 7. septembra. — Župni urad Krško.

Iz Argentine (Južna Amerika). Težko mi je povedati vsem, da tudi tukaj nasprotniki nas napadajo zato, ker smo naročniki in čitatelji »Slovenskega Gospodarja«. Vsi smo še čvrsti in zdravi. Živimo, kakor nas je mati učila in sv. katoliška Cerkev, ako hočemo srečno doseči naše cilje med svetom s krščanskim življenjem. Verski časopisi nam dajejo lepega poduka, kako moramo na svetu živeti, da ostanemo poštenjaki ptujski rojaki iz haloških gričev. Buenos Aires dne 24. jul. 1930. Jožef Emeršič, Calle Matheu 135, Avellaneda F. C. Sud, Rep. Argentina. — Isti naročnik nam je poslal naslednje poročilo o grozni nesreči, ki se glasi: »Strašna nesreča v Riachelu (Argentina). V soboto dne 12. m. m. ob 6. uri

zjutraj se je zgodila na Avellanedi največja prometna nesreča, kar jih je videl Buenos Aires. Tramvaj prog št. 105, katero upravlja Cia. Electrica del Sud, je vozil ob isti uri, natlačen potnikov, iz Lanusa v smeri proti Plaza Constitution. Most preko Riachuela v calle Puentequito je bil dvignjen, ker je ravno kar dal prost prehod neki ladji. Na strani, odkoder je prihajal tramvaj, so gorele predpisane signalne luči; iz še nepojasnjenih vzrokov pa je manjkala veriga, ki bi jo morali napeti preko ceste vsakokrat, kadar je most dvignjen. Bodisi da strojnik tramvaja ni videl signalov, bodisi da mu je prišlo nenadoma slabo, ali da stroj ni deloval, zgodila se je grozna nesreča: tramvaj je strmoglavil v reko in takoj izginil pod vodo. Od potnikov, katerih je bilo v trenutku nesreče baje preko 70, so se po golem naključju rešili le trije, ki so stali na zadnji platformi in ki so najbrže padli z voza pri žalostnem skoku. Rešilna akcija, ki so jo organizirale oblasti s hvalevredno hitrostjo, je žalibog prišla nepozno za nesrečne potnike. Potapljači so našli le v obupnem smrtnem boju objete mrtlice. Do torca so potegnili iz vode 53 trupel, 5 ženskih in 48 moških. Žrtve so po veliki večini delavci iz Lanusa in Avellanede, ki so se podajali na svoje trdo dnevno delo v mesto. Cela vrsta številnih družin je zgubila pri nesreči svojega hranitelja. Žalostna vest se je raznesla bliskoma po mestu in je vzbudila povsod globoko sočustvovanje. Oblasti in prebivalstvo kar tekmujejo med seboj v pomoči družinam ponesrečenec. Mestna občina Buenos Aires je položila svoto 200.000 pesov, poslanska zbornica bo predlagala v isti namen 500.000 pesov. Vsi večji listi so pričeli z nabiralnimi akcijami in so že v teh par dneh nabrali lepe svote.

Organizacija kmeta!

Dne 1. marca t. l. se je otvorila prodajalna kmetške in delavske zadruga v Mariboru na Glavnem trgu pod naslovom »Mariborski konzum«, registrovana zadruga z om. z.

Ta zadruga ima nalogo, organizirati vsakogar, posebno pa kmeta, tako da je kmetu omogočena najboljša prodaja njegovih pridelkov, obenem pa najcenejša nabava njegovih potrebščin.

Prodajalna se je bavila v začetku samo s prodajo špecerijskega blaga, kmalu pa je ta obrat neznatno narastel, tako da se je prostor prodajalne mogel na dvojno povečati. Občinstvo je zahtevalo, da se upelje tudi še drugo blago. Poslušno vodstvo je tej želji ustreglo in nabavilo v nove povečane prostore razen špecerije tudi manufakturno, perilo, kuhinjsko posodo, kmetško orodje, usnje, podplate, vrvarske izdelke, kratko povedano: vse kar kmet rabi.

Veliko važnost je pripisati zadrugi, da se je odločila, tudi nečlanom postreči, tako da lahko brez ovire vsak svoje pridelke tam proda ali zamenja in si nabavi tudi svoje potrebščine, to pa samo radi tega, da se vsakdo o neverjetno dobrem poslovanju sam prepriča, predno postane član.

Organizacija kmeta je bila neobhodno potrebna radi tega, ker je kmet dosedaj bil večina na razne prekupčevalce navezan, jim bil na milost in nemilost podvržen, kmet ni nikdar znal, koliko je njegov pridelek vreden in koliko lahko za njega zahteva in koliko za svoj pridelek mora dobiti, kmet je dolžan, posvečati veliko pažnost lastni organizaciji.

Pripomnimo, da je zadruga »Mariborski konzum« edina v Mariboru, pri kateri lahko vsak svoj pridelek najugodnejše vnovči in si najcenejše nabavi sveže življenske potreščine. Prodajalna se nahaja v prostorih trgovine »Medo« na Glavnem trgu št. 21.

Pomnite: V slogi je moč, v organizaciji je boljše življenje!

LJUBLJANSKI VELESEJEM

31. avg. - 15. sept. 1930

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA RAZSTAVA

Šumarstvo, lovstvo, lesna industrija in obrt. Stroji in orodje za obdelovanje lesa. - Prva državna razstava lovskih psov 31. avgusta 1930. Misijonska etnološka razstava. Pohištvo. Higijenska razstava. Industrijski in obrtni izdelki itd.

Ogromna razstava obsega 40.000 m² prostora. ... 8. septembra 1930 nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev. Na železnicah polovična voznina. Legitimacija Din 30. Dobe se pri bankah, biljetarnah tujskoprometnih ustanov, trgovskih in strokovnih organizacijah ter vseh večjih postajnih blagajnah Dravske banovine. 1052

NOVA trgovina usnja Slov. Konjice!

Vljudno naznanjam, da sem v Konjicah (Celjska cesta) odprla trgovino usnja in čevljarških potrebščin. Prodajam samo prvovrstno usnje in podplate tuzemskih tovarn usnja. Mojo več kod 15letno delovanje v tej stroki, jamči za najboljšo strok. postrežbo.

Spoštovanjem **K. HASENBÜCHEL** trg. usnja Slov. Konjice.

Najnižje cene! Zajamčeno pristno blago!

Izjava.

Jaz Gračner Katarina, pos. hči, Medlog obžalujem, da sem g. Mirnik Franca, pos. Medlog razžalila z neresničnimi trditvami, prekličem žalitve kot neresnične in se zahvalim, da je g. Mirnik Franc odstopil od sodnega preganjanja.

Celje, 21. avg. 1930. KATARINA GRAČNER l.r.

To sukno more biti

samo od tvrdke Stermecki, ker se ne da trgati!

Naročite takoj nove vzorce! Cene nizke! Zaloga ogromna!

Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Cenik in vzorci zastoj! 10004/8

Mala oznanila

V malih oznanilih stane vsaka beseda Din 120. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko pošljejo v znakah.

Malí oglaší se objavljajo samo ako se **PLAČAJO NAPREJ!**

Upravništvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za 2 Din za odgovor. Upravništvo.

Pozor! Telefon 25-31. **Pozor!** Namizna jabolka in obrane slive kupuje dnevno vsako množino Štajerska sadjarska zadruga, Maribor, Miklošičeva ulica 2, proti takojšnjemu plačilu. Sadjarji, dobavljajte Vaše sadje naši zadrugi! 953

Hrastove in bukove prage (švelerje) za takoj in pozneje kupi vsako množino Rudolf Derган, trgovec, Laško. 991

Prihodnje šolsko leto sprejemem dijake ali dijakinje na stanovanje s hrano, glasovir na razpolago ter inštrukcija v hiši v vseh predmetih po dijaku višjega gimnazijskega razreda. Mirna in solnčna lega. Plača po dogovoru. Vprašati: Sinčič, Serčeva ulica št. 234, v bližini parka v Mariboru. 1017

Iščemo prodajalce po deleži, za posnemalnike, brzoparilnike, pletilne stroje, kolesa itd. (tudi za postranski zaslužek). »Tehna« družba, Ljubljana, Mestni trg 25./I. 944

Sprejme se 5 do 6 let staro dekle za svojo. Naslov v upravi. 993

Trgovina in gostilna se vzame v najem. Ponudbe na upravo lista. 998

Sprejemem pridnega delavnega in poštenega fanta kateri ima veselje do vrtnarstva kot učenec v moj obrat. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na Alojz Zelenko, umetno vrtnarstvo, Celje, Ljubljanska c. 23a. 1050

Vabilo k občnemu zboru Hranilnice in posojilnice na Pilštanju, r. z. z n. z., dne 31. avgusta 1930 po rani maši v uradnih prostorih. Spored: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1929. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti. — Načelstvo. 1061

Prodajam vinogradno posestvo 6 in pol orala, zaradi selitve, 1 oral vinograda je sadonosnik in njive, 10 minut od postaje Cirknica, Dobrenje 76, p. Pesnica, Krajnc Ivan. 1054

Šolske torbice in nahrbtnike kakor tudi kovček za potovanje v veliki izbiri in nizki ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta št. 13. 790

Malo posestvo naprodaj pri cesti od Ptuja 12 km proti Radgoni. Od Sv. Lovrenca Slov. gor. 20 minut. Prostovoljna dražba 31. avg. t. l. ob 13. uri, Oblaki 69. 990

Posečajte »Mariborski dvor« Andrej Oset. Pre-nočišča, gostilna, garaže, kopalnice, omnibus. 980

Čevlje vsakovrstne izdeluje po meri in ima zalogo v lastni delavnici po najnižjih cenah. Ivan Krois, Maribor, Koroška cesta 18. 966

Oblastna hranilnica mariborske oblasti

Centrala: MARIBOR, Trg Svobode 3.

Podružnica: CELJE, Cankarjeva II, nasproti pošte.

(Preje: Južnoštajerska hranilnica, Celje).

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, daje posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih **obrestuje na jugodnejše.**

Za vse obveze Oblastne hranilnice mariborske oblasti **Jamči Dravska banovina** z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Zato so naložbe v zavodu pupilarno varne.

Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice.

662

USTANOVLJENA LETA 1831

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje

v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.—
 še lastna glavica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—.

Maribor
 Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
 (v lastni hiši) 223

30. AVG. — 7. SEPT. 1930

GRAZER MESSE
 RAZSTAVA ŽIVALI
 30. AVG. — 1. SEPT. 1930
 VINSKA IN SADNA
 RAZSTAVA
 RAZSTAVA VZOR-
 CEV BLAGA
 ZABAVNI PARK

ZNIŽANJE VOZNIH CEN NA ŽELEZNICE IN AVTOBUSPROGAH

Pljuča! Pljučne bolezni zdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilstalt — Sečovo, železniška postaja Rogaška Slatina. 1033

Občni zbor Posojilnega in hranilnega društva pri Sv. Emi je preložen v smislu § 33 pravil na 8. 9. 1930, ob 16. uri (glej éSlov. Gospodar št. 31). 1047

Vinske sode v najboljšem stanju od 50 do 3000 litrov proda po nizki ceni in sesalko: D. Pačnik, trgovina z vinom, Laško. 1032

Sadne mline z kamnitimi valjarji in štiri zobnimi kolesi, močna konstrukcija, ima v za logi Jožef Pfeifer, Hoče pri Mariboru. 1034

Sprejemem dva dijaka z gimnazije na stanovanje in hrano, poceni, elektr. luč prosta, separata soba in vhod. Ciril Lovec, čevljarji mojster, Maribor, Glav. trg 4. 1030

čevljarkega vajenca sprejme Kokol Franc, čevljarji mojster, Laško. 1042

Pekovski učenc, močen in zdrav, se takoj sprejme: pekarna Jakob Koren, Koroška cesta, Maribor. 1044

Majerja z več delavskimi močmi sprejme Aleksander Misita, posestnik, Jarenina 47. 956

Kupim majhno posestvo z vinogradom ter hišo v okolišju Maribor, Ptuj, Ljutomer, ali vzamem kaj priličnega v najem takoj. Dopise na upravo lista p. »Osamljenca«. 1045

Na prodaj imam suh hrastov les za kompl. prešo. Nadalje mlin s pogonom na vitelj ali motor in dva para dobro ohranjene težke konjske opreme: Henrik Sarnitz, posestnik pri Sv. Lenartu v Slovenskih gor. 979
Gospa, Vi veste, da ta znak

jamči za prvovrstno kvaliteto. Zato zahtevajte pri svojem trgovcu le pravo

Terpentinovo milo GAZELA.**Dr. Krek Miha**

javlja, da je odprl

advokatsko pisarno v Ljubljani
 Miklošičeva cesta šte. 21

nova hiša Vzajemne zavarovalnice. — Tel. št. 2912.

Dobro in poceni blagose kupi v **Trpinovem-Tekstilnem-Bazarju** 1043 v Mariboru, Veirinja ulica šte. 15**Manufakturna trgovina Franc Urech / Celje**

priporoča cenjenim strankam svojo veliko zalogo raznega, vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga.

Največja izbira! Najboljša postrežba!
Nizke cene!
Poročne prstane

kupite najceneje samo pri tvrdki

M. Ilger-jevemu Sinu
 Maribor, Gosposka ul. 15

Ure, zlatnina, očala. Popravila hitro, dobro in po ceni. 1444

PRI**MACUNU ANTONU**
v Mariboru, Gosposka ul. 10
 najdete veliko izbiro novega vsakovrstnega zimskega moškega in ženskega blaga po solidnih cenah. **Prepričajte se!**
Pazite na vhod,
ki ima ob straneh ogledala!

996

Plijučna bolezen je ozdravljiva!

Plijučna tuberkuloza, sušica, kašelj, suhi kašelj, nočno potenje, bronhijalni katar, katar v grlu, izbruhanje krvi, hripavost, naduha, bodenje itd. — se ozdravi!

NA TISOČE ŽE OZDRAVLJENI!

Zahtevajte takoj knjigo o moji
novi umetnosti
prehranjevanja,

katera je že mnoge rešila. Uporablja se lahko pri vsakem načinu življenja in pomaga bolezen hitreje premagati.

Telesna teža se poveča in pljuča polagoma zapnenijo. Resni možje zdravstvenega znanja potrjujejo izvrstnost moje metoda ter jo radi uporabljajo. Čim prej začnete s tem prehranjevanjem, tem bolje je.

POPOLNOMA ZASTONJ dobite mojo knjigo, iz katere izveste mnogo koristnega. Kdor ima bolečine in se hoče teh hitro in brez nevarnosti rešiti, naj piše še danes. Ponovno povdarjam, da dobite popolnoma **brezplačno**, brez vsake obveze za Vas moja navodila in Vaš zdravnik se bo gotovo s tem od prvovrstnih profesorjev priznanim

novim načinom Vašega prehranjevanja strinjaj.

V Vašem interesu je, da takoj pišete, da Vam potem takoj postreže moje tankajšnje zastopstvo. Črpajte pouk in ojačenje življenske volje za zdravje iz knjige izkušenega zdravnika. Ona nudi okrepčilo in življenjsko tolažbo ter se obrača na vse bolnice, ki se zanimajo za današnje stanje zdravljenja pljučnih bolezni. — Moj naslov:

GEORG FULNER, BERLIN-NEURÖLN, RINGBAHNSTRASSE NR. 24, Abt. 624.

Najboljša priložnost za nakup Tirolske živine

na Tirolskih plemenskih in uporabnih živinjskih sejmih v jeseni 1930.

Sivorjava planinska živina, Oberinntalerska siva živina, Unterinntalerska šekasta živina (Bernske pasme), Tirolska Pinzgauerska živina, Tuxer in Zillertalerska živina.

Sivorjava tirolska gorska živina:
Oberinntalerska siva živina:

September:

1. Bergwang b. Bichlbach, Hall i. T.
4. Schwaz
- 5., 6. Imst
9. Reutte
13. Ischgl
15. Landeck, Zell a. Z.
17. Telfs
22. Steinach, Vils, Wattens
24. Längenfeld im Oetstal, Nauders, Zirl
25. Innsbruck, Ried bei Landeck, Umhausen
26. Strengen
- 20., 30. Imst

Oktober:

1. Zell a. Z.
3. Lermoos
4. Kolsass, Silz (zvezni sejm plemenskih bikov za sivorjavo živino)
6. Landeck, Hall, Tannheim

Unterinntalerska šekasta živina:

September:

1. Hall i. T.
4. Schwaz
11. Brixlegg
15. Zell a. Z.
22. Kufstein, Wattens
25. Innsbruck

Oktober:

1. Kufstein, Zell a. Z.
6. Hall
8. Innsbruck
9. Rotholz bei Jenbach (zadružni živinorejski zvezni sejm)

Tirolska pingavska živina:

September:

16. Westendorf
18. Kössen
22. Kufstein, Matrei in Osttirol, St. Johann i.T.
29. Ebbs

Oktober:

1. Kufstein
4. Lienz
6. Kitzbühel

September:

Tuxer-Zillertalerska živina:

1. Hall
4. Schwaz
15. Zell a. Z.
22. Wattens

Oktober:

1. Zell a. Z.
6. Hall

Največji sejm so mastno tiskani. = Nadaljevanje sejmskih seznamov sledi v oktobru. = Živinska posredovalnica tirolskega deželnega kulturnega sveta v Innsbruck, Wilhelm Greil-Str. 9, daje vsa zaželjena pojasnila in je pri nakupu, pri nalaganju itd. s svojimi zaupniki pripravljena podpirati vsako nakupovanje.

1051

Predsednik: Reitmair I. r.

Pohištno — Preproge

posteljina, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje, pohištna tkani-
na itd. najboljše
in najceneje pri
817

Brezplačni ceniki! **MARIBOR**, Gosposka ulica 20

Nikjer tako poceni a vendar tako dobro

ne kupujete vseh mogočih praktičnih pred-
predmetov za uporabo, glazbil, jeklene robe,
orodja, gospodinjstkih in oblačilnih potreb-
ščin za dame, gospode in otroke, igrače itd.
kot pri svetovni razpošiljalni tvrdki Suttne.
Fino poniklana priprava za britje z 2 ostrina-
nama, zelo lepo izdelana, Vas stane samo
22 Din, dalje dobite dunajsko ročno har-
moniko v lepi izdelavi z 10 tiptkami,
2 basi i. t. d. **168**. Na tisoče najlepših
za samo Din **168**. reči bodete našli v
novi veliki ilustrirani domači knjigi, katero
tudi Vi popolnoma **brezplačno dobite**,
ako jo zahtevate od svetovne razpošiljalne
tvrdke 211

H. SUTTNER, LJUBLJANA št. 992

Staroznana delavnica čevljev

IVAN KROIS
Maribor, Koroška c. 18

Lastnoročna in
naitrpežnejša
izdelava po naj-
nižjih cenah!!!

1035

Po naročilu in
velika zaloga
vseh vrst

čevljev!

Se priporoča.

Učenca sprejme takoj
Keršič Anton, kolar-
ski mojst., Fram. 1040

Kdor v „Slov. Gospodarju“ oglašuje, uspeha se raduje!

Vaše prihranke naložite popolnoma varno pri
KREKOVI POSOJILNICI * Meljska c. 10, Maribor

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Rentni davek se vlagateljem ne odtegne.

65

Obresti: Za vloge: nevezane 6—7%, vezane 7½—8%.

Cek. zav. v Ljubljani rač. št. 14349.

Posojila po 9—10%.

Nalagajte po položnicah!

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

F. Z. Z. D. Z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.
 Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

TRGOVSKI DOM V MARIBORU

Predno si nabavite poletno blago obiščite

Največja modna trgovina v Sloveniji, meri 98 1/2 mtr z 36 velikimi izložbami. Velikanska izbira vsakovrstnega blaga nudi čudovito nizke cene. **V konfekciji plašči od 300 Din naprej kakor tudi vse blago ceneje kot drugod.**

Modne knjige zastoj.

728

Modne knjige zastoj.

Stekleno blago in porcelanasto posodo, okvirje za slike, razne kipe i. t. d. kupite najboljše pri stari

Celjski steklarni

M. Rauch, Celje, Prešernova ulica št. 4.

Brušena in navadna ogledala po tovarniških cenah. Prevzema steklarska dela pri novih stavbah. 594

Kovaškega vajenca iščem, stanovanje in hrana pri mojstru. Alojz Prelog, kovač, Veržej-Križevci pri Ljutomeru. 1049

Čevljarski vajenec sprejme. Franc Moleh, čevljar, Zg. Ročica, Sv. Ana Sl. gor. 1048

D^{r.} med. univ. Otmar A. Majerič

se je vrnil s študijskega potovanja iz inozemstva ter ordinira zopet
v Ormožu št. 62

995

TRI PREDNOSTI

- I. Ogromna izbira.
- II. Izborna kvaliteta.
- III. Nizke cene in plačilne olajšave.

Blago za moške obleke in spomla danske plašče. - Blago za damsko kostime, plašče in obleke. - Cefiri oksfordi in poplini za moške srajce. Crepe-de-chine, crepe-saten, crepe georgette, crepe-marochine. - Bemberg- in umetna svila v modernih barvah in desenih. Vsakovrstno platno za perilo stalno v veliki izbiri

656

L.

ORNIK, MARIBOR
KOROSKA CESTA STEV 9

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo
v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85.000.000.-. Posojila na vknjižbo, poročstvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posesstnikov z vsem svojim premoženjem.

Renčni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

192